

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” Iosif Marshall, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației, (strada Măcelarilor nr. 12).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

De preste săptămână.

Săptămâna trecută s'au împlinit 150 ani dela deschiderea școalelor din Blaj. În Blaj s'a dat din acest prilej o sărbătoare bisericească-școlară.

*

Agitația și protestele împotriva proiectului școlar al lui Berzeviczy s'au continuat.

*

În dietă s'a început desbaterea asupra propunerii lui Tisza, privitoare la revisuirea (schimbarea) regulamentului dietei; opoziția face mare împotrivire.

*

În Innsbruck (Tirol) s'au întâmplat bătăi crâncene între Nemți și Italieni, din prilejul deschiderii facultății (școalei înalte) de drept, cu limba de propunere italiană.

*

La Port Arthur decurg lupte grele; Japonezii au cuprins câteva forturi însemnate de ale cetății, care e tot mai amenințată cu căderea. În Mangiuria n'au fost lupte. Flota Baltică rusească își continuă calea spre Asia.

*

În Italia au fost alegeri de deputați; majoritatea o are guvernul.

*

În Statele-Unite ale Americii s'a făcut alegerea electorilor, cari au să aleagă pe presidentul.

Invățături.

În Londra a eșit de curând în tipar statistica cea mai nouă a împărțirii engleze. Estinderea tuturor teritoriilor stăpânite de Englezi este de aproape 12 milioane de miluri cuate engleze și pe aceasta întindere locuiesc în total 400 milioane, 543 mii și 713 de suflete.

Mulțimea aceasta de oameni se împarte astfel: În Anglia proprie cu Scoția și Irlanda, locuiesc 41 milioane 609, mii 091 de locuitori. În stăpânirile din Europa (cari sunt Gibraltar, insula Malta și alte insule mici) se află 472,502. În Asia (India) sunt 300 milioane, 604 mii 864 de locuitori; în Africa 45,146,972 în America 7,525.815, în Australia 5,184.469. Din aceștia numărul Englezilor proprii este de 43 milioane, 261 mii, 183, iar ceilalți sunt popoare de vițe deosebite, stăpânite de Englezi.

Cum știm și se vede și din mica statistică publicată aci, Englezii au stăpâniri (colonii) în toate părțile de pământ, cum nu are nici un stat din cele ce există azi.

Prima întrebare ce trebuie să ne o punem, este, că cum și prin ce mijloace au putut ajunge Englezii la o astfel de estindere uriașă a puterii lor?

Răspunsul este o învățătură pentru noi: prin *hărnicie* și *destoinicie*. Prin aceste însușiri bune și-a creat poporul englez industria, iar negoțul și l-a întins peste întreg rotogolul pământului. Și în măsura, în care En-

glezii se îmbogățeau și le creștea puterea, în aceeași măsură au cuprins ținuturi depărtate, unde făceau și fac negoț și unde stăpânesc milioane de oameni. Nu voim, ca noi, popor mic și sărac să ne asemănăm cu Englezii, dar' din pilda lor putem învăța, că hărnicia și destoinicia la ce duce. Hărnicia se fim, să îmbrățoșem cu toată puterea, pe lângă plugărie, meseriile și negoțul, și vom vedea, că starea noastră se va întoarce spre bine, că vom începe a ne îmbogăți și a câștiga în putere.

O altă învățătură, ce putem trage din datele de mai sus, privește pe alții, pe compatrioți de-ai noștri.

Cum vedem vre-o 43 milioane de Englezi stăpânesc de 10 ori atâția oameni în deosebite părți ale pământului, dintre cari mai mulți în Asia (India) și Africa.

Ori-cine se poate întreba, cum de este cu puțință aceasta? Cum de nu se răscoală aceste popoare împotriva stăpânirii engleze? Nu se răscoală, pentru-că sunt mulțumite cu aceasta stăpânire și sunt mulțumite din cauză, că Englezii sunt *liberali* față de ele, dar' liberali și binevoitori în înțelesul adevărat al cuvântului. La noi încă fac mare paradă stăpânitorii noștri cu liberalismul, dar' aceasta e mai mult din gură și pe hârtie! Ce fac însă Englezii? Să privim numai la India, cea mai mare stăpânire a Angliei. Aici limba, legea și datinele locuitorilor băștinași sunt respectate și neatinse de stăpânitori. La pagodele (bisericile) indice d. e. soldați englezi țin paza, ca să nu se vatăme sau să batjocorească cultul po-

FOITA.

Deschiderea școalelor din Blaj.

După depărtarea episcopului Klein la Roma în 1745, Petru Aron în calitate sa de vicar episcopal și apostolic, pregăti toate astfel, ca să se poată cât mai curând așeza călugării întrînsa și să se poată deschide școalele. Între cei dintâi călugări, cari să așezară în mănăstire încă la 1747, a fost archimandritul Leonte Moschonas, de origine din insula Naxos, om plăcut și aderent episcopului Klein, care deodată cu oficiul său de archimandrit purta și oficiul de protopop al Ernotului și adeseori a fost trimis și din partea Vicarului Aron prin dieceză, ca să viziteze protopopiatele. Repauzând în Noembrie ori Decembrie 1754, lasă după sine mai multe cărți grecești, cari și azi se află în biblioteca mănăstirii, și o avere de circa 635 fl. Ren, pentru aceeași mănăstire.

La anul 1747 se mai așezară în mănăstire încă trei călugări vestiți: Silvestru

Caliani și Grigorie Maior, cari studiaseră la Roma, și Gerontie Cotorea, care absolvase teologia în Timnavia. Curând după aceea veni la Blaj și Atanasie Rednic, care studiaseră filosofia și teologia în Viena.

La 1754 când se instală episcopul Aron erau așa dară la dispoziția lui atîta bărbați erudiți, câți erau de ajuns pentru a deschide vestitele școale din Blaj în cari, după cuvintele episcopului, „fiindcă mai toți sunt însetoși și flămânzi de hrana cea sufletească, pentru aceea tuturor fiilor noștri ori cari vor cere, trebuie după puțință să li-se frângă stîntă pâine și a-i cuprinde la învățatură”.

În 18 Octombrie 1754 episcopul Aron făcu toate dispozițiile pentru deschiderea școalelor, pentru organizarea seminarului pe 20 alumni, cari aveau să întrețină în mănăstire din venitele acesteia și pentru orânduirea călugărilor, cărora avea să se încredințeze chivernisarea școalelor și a seminarului.

La început episcopul a deschis trei școale. Una se numea de obște. Într'însa se propunea cetitul, scrisul, cântările și alte cuno-

ștințe, exclusiv în limba română. În această școală putea intra ori-cine, de ori-ce vîrstă și din ori-ce altă școală, în oarele libere, spre a se deprinde în cele propuse, „nici o plată delaucenici așteptându-se”. Conducerea acestei școale la început a fost încredințată unui mirean: Constantin Dimitrevici. Școala de obște deja în Decembrie 1754 era împopulată de 79 elevi.

A doua școală era menită a învăța pe elevi limba latină și cea maghiară, și științele cari se propuneau pe atunci în gimnaz și se numea școală latinească. Elevii acestei școale însă puteau, s'au chiar trebuiau să umble și la școala de obște, spre a se deprinde perfect în limba română, pe cum și la școala a treia, unde aveau să învețe religiunea, și cari voiau să se facă preoți să asculte și științele dogmatice. În Decembrie 1754 școala a doua sau a limbilor și științelor, avea 74 elevi și profesor pe vestitul Grigore Maior, mai târziu episcop. Din această școală s'a dezvoltat gimnaziul sau liceul din Blaj. (Va urma).

porului prin cineva. Asemenea e cu limba și datine, de cari nimenea nu se atinge. Apoi locuitorii stăpâniți sunt părtași de o justie și administrație bună și de alte binefaceri, pentru a putea merge înainte pe calea progresului.

Eată pentru-ce popoarele stăpânite de Englezi sunt mulțumite și dacă ici-colea s'au întemplat răscoale, acele au fost ațitate din afară, de speculanți și dușmani ai Englezilor. Asemenea Englezilor ar trebui să purcedă toți stăpânitorii de popoare; ori ce altă cale e greșită și primejdioasă. Dela Englezi putem învăța cu toții!

Convocarea parlamentului austriac. Parlamentul austriac e convocat a se întruni pe 17 Nov. c. La desbatere va veni budgetul pe 1904. In urma pactului încheiat între guvern și Cehi se crede, că parlamentul își va putea continua lucrările mai în liniște, ca în trecut.

Din dietă. In dietă Francisc Kossuth și-a dezvoltat propunerea, ca Austro-Ungaria să întrevină pentru încetarea sângerosului războiu dintre Rusia și Japonia. La propunerea lui Tisza, arătând, că întervenirea necerută ar fi zădarnică, dieta n'a intrat în desbaterea propunerii lui Kossuth.

In ședința de Vineri și-a motivat Tisza propunerea pentru schimbarea regulamentului dietei. Sâmbătă s'a început desbaterea asupra acesteia și urmează și acum. Să țin vorbiri aspre din partea opoziției.

Contra proiectului lui Berzeviciy. Adunările de protest are împotriva proiectului școlar al lui Berzeviciy au continuat.

In comitatul Hunedoarei au fost adunări de protestare de-ale alegătorilor români la Brad, în 3 Nov. c. și la Orăștie, în 5 Nov. La adunări au luat parte fruntași și mulțime de popor. Ele au decurs cu demnitate și în sufletește. Sufletul acestor adunări este vigurosul deputat, dl Dr. Aurel Vlad, mai mulți advocați tineri și alți fruntași.

Serbi asemenea continuă cu mișcarea de protestare. La ei s'au făcut proteste din partea mai multor comitete parohiale, precum în Neoplanta etc. Deputații congresuali, adunați în Carloviț, au hotărât să convoace o adunare de protestare pe 1 Dec. Asemenea adunări de protestare se vor ține și în Serbia.

Nemții și Italianii. Din prilejul deschiderii facultății de drept italiene în Innsbruck (Tirol), s'au iscat bătăi sângeroase între Nemții și Italianii de acolo. A fost dărâmată zidirea facultății italiene și au fost sparte ferestrele multor case de ale Italianilor. Tulburările au durat mai multe zile.

La 150 de ani. Joi în 21 Oct. v. sau 3 Nov. n. s'au împlinit 150 de ani, de când au fost deschise în Blaj cele dintâi școli românești dela noi. Din prilejul acestei însemnate zile, în Blaj s'a ținut o serbare bisericească școlară. In biserica catedrală s'a slugit o liturgie de mulțumită, împreună cu doxologia cea mare, fiind de față Esc. Sa metropolitul, membrii Ven. Capitol, profesorii și elevii dela toate școlile din Blaj. Cântările le-a executat corul elevilor sub conducerea dlui prof. Iacob Murășanu. Predica ocațională a rostit-o dl prof. Emil Viciu.

S'ar fi așteptat poate din unele părți, ca serbările jubilarie să se facă în stil mai mare, cu mai mult sgomot, dar' în împrejurările grele, prin cari trecem, cadrul serbă-

rilor a fost restrins. Ceea-ce s'a făcut însă; sântem încredințați, că din inimă s'a făcut.

Tot din prilejul acestei zile foaia »Unirea« din Blaj a scos un număr iubilare festiv, cu un cuprins bogat, privitor în deosebi la unele momente din trecutul falnicelor școli.

In foia de azi reproducem din acest nr. o parte a valorosului nostru istoric Dr. Augustin Bunea, despre »Deschiderea școlilor din Blaj«, ear' falnicelor școli le dorim: să crească, să înflorească, spre binele neamului românesc!

Intrunire publică.

Alegătorii dietali ai cercului electoral Cristian, ca și întreg poporul dornic de folosirea și apărarea drepturilor sale, se convoacă la o Intrunire publică pe ziua de Duminică, la 31 Oct. (13 Nov.) a. c. la orele 2 p. m. în grădina hotelului comunal din Seliște.

Programul acestei întruniri va fi: 1. Dare de seamă a delegaților consiliului județan din cercul electoral Seliște. — 2. Discutarea situației generale politice și luarea unei rezoluții, față cu proiectul școlar al guvernului.

Dr. Stroia. Dr. Beu. Ioan Banciu.
Ioan Manta. Dr. Borcia. Dr. Comșa.

DIN LUME.

Zilele trecute a fost alegere de deputați în Italia și alegerea acelora în America de mează-noapte, cari au să aleagă pe presidentul.

Alegerile în Italia.

Alegerile de deputați în Italia au reușit în favorul guvernului. Din 508 cercuri electorale sânt cunoscute rezultatele din 492. Deputați guvernamentali au fost aleși 294, apoi 25 socialisti, 16 republicani, 27 radicali etc. In 84 de cercuri vor fi alegeri suplinitoare. In unele locuri alegerile au fost foarte sgomotoase; în Neapolea au fost bătăi sângeroase între guvernamentali și socialiști.

Alegerea în America.

Alegerea bărbaților, cari au să și deie votul pentru noul president al Statelor-Unite din America, s'a făcut Marți, în 8 Nov. c. Alegerile au fost foarte agitate, ea nici când până aci. Numărul alegătorilor votanți au trecut peste 14 milioane. Aleșii au să voteze în 4 Dec. c. dar' din alegerile făcute se știe, că presidentul de acum, Roosevelt are majoritatea. Contra candidatul Parker i-a și gratulat la rezultat.

Știri mărunte.

O telegramă din Peking vestește, că Lama (domnitorul) din Tibet, care a fugit dinaintea Englezilor, a sosit acolo.

Ședința dela 4 Nov. c. a camerei (dietei) franceze a fost foarte agitată. Ministrului de războiu André i-s'a imputat, că spionează în armată sințăminte oficerilor. Deputatul Syveton a palmuit pe André. S'a născut o încăierare. Syveton va fi dat în judecată.

Războiul dintre Rusia și Japonia.

In jurul Port-Arthurului decurg lupte sângeroase. Japonezii au ocupat mai multe poziții însemnate, de unde bombardează orașul. Ei capătă mereu trupe nouă, pe când Rușii din cetate nu au nici un ajutor. Astfel se poate întempla, ca Port-Arthurul să cadă, înainte de-a sosi acolo flota Baltică rusească, care e împărțită în mai multe părți, își face calea spre apele răsăritene.

In Mangiuria n'au fost lupte nouă, dar' dușmanii sânt foarte aproape unul de altul.

Serate de-ale meseriașilor români.

Incântat de felul cum conducătorii »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« îșiși și întreagă mulțimea, grupată sub steagul ei, își pricepe chemarea, aș lipsi dela postul meu de simplu înregistrator al cauzelor noastre de interes general, dacă n'aș da iubului cetitor nepretențioasă mea dare de seamă asupra ședinței literare a 10-a, ținută la 27 Oct. n. c. sub conducerea presidentului nostru, dl Vic. Tordășianu. Mulți eram de credință, că această ședință abia se va putea ține, dat fiind că în aceeași seară s'a ținut proba generală în teatrul orașenesc pentru reprezentația teatrală de mâine zi (»Sâmbăta morților«); tot atunci un număr însemnat din tineret a ținut probă la școala de dans și pe de-asupra multe Paraschive își serbau onomastica, ear' bunul Dumnezeu își trimisese asupra-ne aproape toată ziua mana sa cerească. Iubirea și stăruința însă, ce cu toții o avem pentru cauzele noastre din această zi de grea muncă, încoronate au fost de succesele cele mai strălucite.

Dl Tordășianu deschizând ședința, bine-ventează pe noul membru dl Romul Botezanu, inv. la școala populară gr. cat. din loc în care privim un nou și harnic conlucrător în trebile noastre, și apoi ne face cunoscut articolul »Cum i-se poate ajuta meseriașului nostru?«, publicat în ziarul »S. D. Tageblatt« din 16 Oct. c. Autorul articolului, îngrijat de soarta meseriașilor, de sine înțeles — Sași, mai ales în urma dezvoltării fabricelor, vizează la căile și mijloacele, cari folosite ne-ar scăpa de plângerea generală, că »meseria fără scăpare este dată peirei«. Mulți, din meseriași voinde să și desvinovătească lipsa de putere în fapte, se pun în dosul acestei plângeri, ajunse oare-cum generală. Mulțumită împrejurării, că au fost și sânt încă bărbați, pe cari nu i-au copleșit puterea ațipitoare a vaetelor și cari din împotrivirea, ce o întâmpină, scot putere nouă. Acestora li-se cuvine recunoștința pentru faptul, că au scos din amănire trebile meseriașului, punându-le pe fundamentul tare al vieții de însoțire. De-a putea ajunge la aceasta, în cale ne stă chemarea destul de grea de-a convinge pe meseriaș, că viața de însoțire este adevărată țintă spre care trebuie să meargă, dacă vorba este să scape de peire. Meseriașul de-acasă aduce de tot puțin din aceea-ce e de lipsă pentru dezvoltarea priincioasă a vieții de însoțire și durere, că încă nu e aflată arta, prin care în 24 ciasuri se îmbraci pe om în un nou Adam. Siliți sântem deci a purcede numai cu încetul la creșterea meseriașilor de membri folositori pentru însoțire. Cel mai înalt principiu al ideii de însoțire: cel tare se spriginească pe cel mai neputincios, cere o putere de abnegațiune, o măsură de jertfă de sine, însușiri, pe cari, durere, numai la foarte puțini le află din cercul meseriașilor. Simț de echitate, a se suferi unul pe altul, sîrguință, punctualitate, sânt recerînțele de căpetenie ale lucrării comune. Pentru a putea câștiga pe meseriași pentru reforme, neapărat este să le dăm ceva, ce de sine și ușor îi atrage, lucruri din cari să se vadă cu foloase pipăibile. Drept lucru de folos în această direcțiune este considerat banul, pentru-că bani primesc totdeauna bucurios și cu cât mai mulți, cu atât mai bine. De aceea întemeierea unei însoțiri de credit pentru meseriași, pare a fi cea mai apropiată țintă, spre care trebuie să nisuiim, rămânând pentru alte timpuri întemeierea de magazine etc.

In articol se arată, că în Sibiu se găsesc 650 meseriași nemți, dintre cari se presupune, că se vor fi aflând atâția, cu câți se se poată întemeia însoțirea. Chiemarea acesteia ar fi: 1. să dea împrumuturi membrilor pe lângă cambii cu caventi; 2. să dea împrumuturi membrilor pe lângă zeloage; 3. se pună cauciuni pentru lucrări mai mari; 4. să încasseze conturile (pretensiunile) membrilor; 5. să procure materialul brut; 6. să primească lucrări în scopul de a le împărți între grupuri de meseriași; 7. să administreze fondul de întemeiere și 8. să primească depuneri.

Împrumuturile cambiale cu caventi ar să se dea pe lângă percente cât se poate de mici; dreptul de folosință a creditului să fie

limitat și folosit singur pentru scopuri industriale; acele lucruri se se observe și la împrumuturile pe lângă zelogirea de mărfuri gata și de material brut; pentru cațiunile depuse prin însoțire membri ar fi se solvească o taxă mică. La dorința membrilor însoțirea ar putea încasa ea însăși conturile lor, când ar înceta plângerile meseriașilor, că nu și pot încasa pretensiunile. Însoțirea, încassând ea, sau improcesuând mușterii reii platnici, ar lua asupra și odiul, pe care până aci îl lua asupra sa meseriașul, lucru, ce nu odată se sfârșeste cu perderea mușteriiului. (Va urma).

Inceputul și desvoltarea meseriilor și a negoțului în Seliște.

(Urmare).

Pe la anii 1867—8 a venit din Sibiiu la Seliște un măsar, bun meșter, anume Adolf Ghergheli. Dela acesta până azi au învățat meseria o mulțime de copii români, cari făceau câte 3, 4 și 5 ani de învățătură; prin această numitul și-a făcut avere frumoasă, făcându-se proprietar. Măsarul Samuel Kremer la 1871 s'a dus în Cîsnădie. După acesta s'au mai stabilit doi măsari nemți în Seliște, anume N. Henz și Ștuclich.

8. *Curelari.* Pe la anul 1867 Ioan Cruțu, neguțetorul (mai la bătrânețe călugăr) a adus dela Abrud un meșter bun de curelărie, anume Ioșca Dalnoki; acest meșter după vr'o câțiva ani, în urma unui caz în prăvălia lui Ioan Cruțu, a fost nevoit a părăsi Seliștea.

9. *Barbieri (frizeri).* Pe la anii 1850—65 era în Seliște un Sas, anume Carol Vester, barbier, oamenii îi ziceau »Caru bărgheriu«. El și cu nevasta sa purta și un mic negoț ambulant prin comună, cu chibrite, tămâie, piper etc. Acesta a avut trei feciori, Carol, păpușar, Dumitru, cococar și Iosif, rotar. Până pe la 1885 mai era un barbier țigan, anume Nonu. Pe la 1880 a deschis adevărat atelier de barbierărie intendentul dela judecătoria cercuală, anume Stefan Țifrea, ținând calfe de barbier.

10. *Olari.* Pe la anul 1880 a venit un isteț meșter de olărie, anume Ianoș Dorotzi din Ocna-Sibiului.

11. *Covaci (ferari).* După cât se știe meseriași de acestia până pe la anii 1850—60 nu a fost nime, erau numai Țigani, cari făceau potcoave și feară pentru împedecatul cailor; între ei era unul mai deștept, anume Petru Hanțu; acesta s'a deprins și cu legatul cu fer al tilegelor cu două roate și pe urmă și al căruțelor. Pe atunci oamenii aveau numai tilegi, mai pe urmă au început a-și face și câte un căruț, cu osii de lemn. Pe la anii 1865—70 au început oamenii cei mai bogătași a-și face căruțe și cu osii de fer, și Hanțu a făcut cel dintâiu căruț cu osii de fer lui Dumitru Herța, bătrânul. Acest bătrân venerabil era în comună model al cinstei, al dreptății și al adevărului, era de toată suflarea iubit și respectat, în toată viața sa a fost la biserica cea mare primul epitrop. Hanțu a învățat a lega căruțe pe ginerele seu, Petru și pe Ioan Adam. Pe la anul 1855 un băiat dintr-o familie mai de mijloc, anume Daniil

Bârzan, în dorul seu de-a învăța vre-o meserie, s'a hotărât ca se între ori și unde, unde-l va primi; bine se se noteze, că pe atunci Sașii nu primeau cu nici un preț vre-un Român la nici o meserie, căci abia pe la anul 1856 prea bunul nostru Împărat și Rege a dat decretul pentru libera învățare a meseriilor de toți supușii imperiului, fără deosebire de naționalitate. Cu toate că prin acest decret țehurile au încetat, dar Sașii până pe la 1865—70 nu au primit la meserii pe nici un Român!

Unde era deci se între la vre-o meserie bietul tinăr de atunci Daniil Bârzan? S'a dus la un Țigan, bun meșter de ferărie la Sas-Sebeș, cu numele Adam și a învățat aceasta meserie pe atunci foarte rentabilă; ca calfă a mai lucrat la Baia-mare și pe la alți meșteri, pe la anul 186 s'a stabilit acasă, ca cel dintâiu meșter ferar din Seliște și jur. Acest harnic meșter a învățat meseria pe o sumedenie de copii români, între cari și pe fii sei Daniil și Dumitru. Cu aceasta meserie pe atunci atât de rentabilă acest meșter și-a făcut o avere frumoasă, azi putem zice, că este cel dintâiu capitalist între meseriași din Seliște. De pe la anii 1865—1886, când s'a oprit vama României, toți ferarii și rotarii din Seliște au transportat în România sute și mii de căruțe frumoase!

Daniil Bârzan mai în urmă cu vr'o câțiva ani a deschis prima boltă de fer în Seliște. Pe la anii 1870—1 s'a stabilit ca meșter ferar în comună Dem. Herța Tucha, care a învățat meseria la Andreas Rieger în Sibiiu. Pe la 1877—8 venind din București, s'a stabilit ca meșter ferar și Ioan Borcea de pe vale, cel mai bun meșter ferar. Acești doi meșteri ferari ca și Daniil Bârzan a învățat meseria pe mulți băieți de român.

(Va urma).

Nicolae Moisin.

Adunare de învățători.

— Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor din archidieceza gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. —

Reuniunea învățătorilor din archidieceza gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș anul acesta și a ținut adunarea generală în Blaj în zilele de 3, 4 și 5 Noemvrie n.

În 3 Noemvrie a fost ședința comitetului central, la care au luat parte președinții despărțămintelor și cei din centru, succedând destul de bine. În 4 Nov. s'a început adunarea generală.

Sedința I.

Conform programei, dimineața la orele 7 au luat parte mai toți la slujba Dumnezăiească care s'a servit în catedrala metropoliei de către directorul preparandial dl George Muntean și alți preoți, cântând corul pedagogilor sub conducerea dlui Emil Suci, pedagog în cursul al III-lea.

Adunarea s'a început după 9 ore a. m. Prima oară s'a cântat »Pre dispunătorul« apoi »Împărate ceresc« și s'a zis »Tatăl nostru«. Președintele salută pe Escelenția Sa Metropolitul Dr. Victor Mihălyi de Apșa, care e de față, apoi pe dl Alexă Pocol fost învățător și elev al preparandiei din Blaj, pe inspectorul școl. reg. și protopretorele Blajului. Vorbește despre moralitate, disciplină și virtute; despre limba maternă, că numai prin ea își

poate omul câștiga cunoștință și cultură, că-i înțelege rostul, precum au zis-o asta și cei mai mari pedagogi ai lumii. Înainte de a deschide adunarea spune, că în decursul anului trecut au răpusat trei membri ordinari: George Țătar, inv. în Petridul-de-jos; N. Todoran și încă unul.

De față la aceasta adunare a fost: Escelenția Sa Metropolitul Dr. Victor Mihălyi; Gavril Pop, canonic, Alexă Pocol, mare proprietar; Gheorghe Muntean director de preparandie; Iuliu Bardosi, inspector școl. reg. în pensie; Ioan F. Negruț, prof.; Aurel Póp Bota, prof.; Emil Sabo, prof. Stefan Roșian, profesor și spiritual; Petru Ungurean, Dr. Ioan Rațiu, prof.; Victor Macavei, prof.; Nicolau Pop, prof. N. Lita, protopop.

Domnișoarele: Elena Simtion, profesoară; Reza Căpușan; Silvia Negruț: Vict. Groze, Ana Dănilă inv.

Din despărțăminte au fost:

Aiud: A. Ocnean, Căcova; C. Domaș, Poiana; Nicolae Frățilă, Cricău.

Alba-Iulia: Ana Dănilă, Șard; N. Bățăcui, Benic; Ioan Pampu, Alba-Iulia; I. Dușă, Alba-Iulia.

Arieș: Michail Găzdac, Poiana.

Bia-Sănmărtin: Teod. Pănză, Ioan Bărbat, Sănel; Nicolae Bărbat, Feisa: P. Suci; Z. Macavei.

Blaj: George Făgărașan, Tör; B. Oancea, Crucian Simu, N. Tutela, I. Marian, C. Barna, G. Barbulescu, Dum. Ban.

Cluj: Ioachim Pop, Feneșul-săs; Filip Părvu, Măciș.

Cojocna: T. Hurducaci, Cojocna; Lazar Căndea, Ghirișul-român.

Făgăraș: Oct. Man, Milășel; Dum. Cioloca, Ercea.

Giurgiu, N. David, Proștia-mare.

Indol: Alex. Peștean, Surduc; I. Lucaci, Bicalat.

Ludoș: Vas. Morar, Ludoș; Romul Luca, Cheța.

Morlaca: Ioan Mango, Morlaca, T. Lung, Hodiș.

Mureș-Uioara: Alex. Filimon.

Sebeș: Vas. Nicoară, A. Gligorescu, V. Gușan.

Sibiiu: T. Stoia, Veștem.

Torda: Emil Mureșan, Petridul-de-sus; Dion. Luca, Beiu.

Făgăraș: I. Pop, Șeica; Oct. Pop, G. Turdean. Ca și altă dată și acum s'a cetit lista membrilor fondatori, cari sunt următorii 32:

George Bărbat, protopop, Blaj, Artimon Blăjan, † George Boier, locotinent, Ioan Bunea, preot Vad, Dr. Aug. Bunea, canonic, Blaj, Stefan Crișan, inv. pens. Teiuș, Aug. Dobrea, mare proprietar. Tulgheș, Dr. Elie Dăianu, protopop, Cluj, Dr. Amos Frâncu, avocat, Cluj, Basil Podoaba, dir. de bancă Cluj, Ioan Fulicea, preot Șinca veche, Dr. Ioan Harșa, Iacob Macavei, vicar, Făgăraș, Dr. Isidor Marcu, canonic, Blaj; Damaschin Mesaros, proprietar, Sebeș, Simion Micu, Dr. Victor Mihălyi, metropolit, Blaj, George Muntean, dir. prep. Basil B. Munteanu, Ioan F. Negruț, prof. Blaj, Gavril Pop, canonic, Blaj, Jacob Popeniciu, pretor, Veneția-inf., † Vasile Raț, vicar, George Repede, preot, Homorod, Petru Uilăcan, Ioachim Totoian, preot, Chisfalău, I. Lita protopop Bia, Alexă Pocol mare proprietar.

Membrii ordinari sunt de toți 680; ajutoari sunt 85 și onorari 14.

După aceste urmează cetirea raportului general despre activitatea despărțămintelor în anul trecut.

Din acest raport s'a putut vedea că despărțimintele își împlinesc datoria cum se cuvine.

După-ce s'a gătat de cetit raportul, Excelența Sa Metropolitul Victor ține o cuvântare în care laudă zelul învățătorilor și îi îndeamnă și pe mai departe la muncă. Pune la dispoziție apoi 100 cor. în galbini, din cari se creează două premii à 50 cor.

Premiul întâiu se-l capete acel învățător care va lucra tema: Prin ce mijloace și cum ar putea învățătorul să-și scoată salariul pe calea administrației fără a vătăma autoritățile bisericești? Premiul al doilea se-l capete acel învățător, care va dovedi că a produs mai multe chile de miere din stupii săi proprii.

Dl Alexa Pocol se înscrie de membru, solvind o taxă de 100 cor. și pune un premiu de 50 cor. care se deie acelui învățător, care va avea mai mulți copii pe la școli și are o purtare bună.

Adunarea urează mulți ani binefăcătorilor și primește cu mulțumită aceste premii. Casarul reuniunii raportează despre starea casei. Din acest raport se vede, că reuniunea are o avere de 775 cor. 40 bani. Pretențiune la »Foaia școlastică« 4380 cor.

Raportorul din comitetul redacțional raportează, că organul reuniunii »Foaia școlastică« apare în 800 exemplare, dar' are peste 4000 cor. restanță pe la abonați. S'au hotărât aci ca toți restanțierii să fie improcusuați numai decât.

A'egându-se mai multe comisii și ședința se închide.

Banchetul.

La 1,2 ore d. s. a fost banchet în hotelul »Grand«. Au luat parte peste 60 persoane. Toaste au ridicat următorii: pres. George Muntean, pentru Excelența Sa Metropolitul Victor, patronul reuniunii; Iuliu Bardoși, pentru inspect. reg și protoprețorele Blajului; Inspectorul reg, pentru președinte. Alexa Pocol, pentru învățători, Ioachim Pop, pentru Iuliu Bardoși, T. Stoia, pentru dl Alexă Pocol, A. Peștean pentru președinte.

Dl Aron Papiu ne-a delectat cu câteva cântări frumoase, asemenea și dl Pocol.

Ședința II.

Ședința a II a fost în 5 Nov. la orele 8 a. m. În aceasta ședință au raportat comisiunile despre întreg mersul reuniunii. S'a propus a nu se primi abdicarea redactorului și întreaga adunare l'a rugat să primească aceasta sarcină și pe mai departe. Observă că bravul redactor Ioan F. Negruț, profesor prep., de 6 ani de când redactează foaia nu a luat nici o remunerațiune.

Onoare lui!

Tot acum s'a votat premiul din pomologie dlui Aurel Pop. inv. în Șard și s'au pus trei teme la concurs.

1. Cum s'ar putea promova bunăstarea morală și materială a reuniunii?

2. Cum își poate câștiga și susține învățătorul autoritatea?

3. Cum s'ar putea srârpi prin mijlocirea școlai vițlul furtului, minciunei, invidiei, și betiei.

Pentru a face statutele reuniunii de înmormântare s'au ales: Ștefan Roșian, prof., Emil Sabo, prof. și învățătorii Pănăzan, Făgărășan, și J. Marian.

După acestea s'a început discuție asupra temei: Mijloacele cele mai acomodate cu ajutorul cărora s'ar putea stabili bunăînțele-

gere între preot și învățător, pentru-ca prin aceasta se se dea un avânt îmbucurător educațiunii și instrucțiunii poporului nostru.

La acest obiect au vorbit mulți, așa: bravul învățător al Tûrului G. Făgărășan, C. Barna, A. Peștean și alții.

După mai multe alte lucrări adunarea a fost închisă pe la orele 12 din zi.

Amintesc aci, că învățătorii absoluți în anul 1894 'și-au sêrbat convenirea de zece ani. Fiind puțini la număr, afară de o cină comună n'au isprăvit nimic.

Feneșul sâsesc.

Chimiu.

Sfințire de școală.

Rachișul-român, Oct. a. c.

Comuna noastră Rachișul-român, (comit. Turda-Arieș) e curat românească și cu toate că e micuță, având abia 65—70 familii, dar' în urma conducerii înțelepte a preotului și învățătorului, cu ajutorul lui D-zeu am avut și noi bucuria de ne-am văzut ridicată și terminată zidirea școlară. Vrednici de laudă sînt Românii din comuna aceasta, cari deși puțini la număr, și pe lângă aceea nici materialicește nu stau așa bine, totuși s'au silit și dorul și l'au împlinit, zidindu-și școala, care în 16 Oct. a. c. s'a sfințit prin preotul adm. Teodor Bordan din Lita.

După sêvrșirea serviciului divin, am plecat dela biserică cu prapori și cu lumini către noua școală, care este ca un luceafăr strălucitor în mijlocul comunei. Aici dl preot Bordan prin o frumoasă vorbire, bine înțeleasă de popor, a arêtat progresul lumii culte și lipsa cea mare de școale și de învățători harnici, ear' după aceea s'a făcut sfințirea școlai.

Apoi prin o altă vorbire pătrunzătoare vrednicul păstor sufletească predă cheile în mâna învățătorului, arêtând și îndemnând poporul la alipirea către biserică, la iubirea către învățătură, apoi mulțumeste învățătorului, curatoratului și poporului pentru viul interes față de sf. biserică și școală, pentru zelul și jertfele aduse întru ridicarea zidirei școlare. S'a zis și se zice, și cu drept cuvânt, că sufletul școlai și al înaintărei tinerimei noastre este învățătorul. Și în adevăr, fericită se poate numi comuna aceea, care are în fruntea-sa un învățător știutor de chemarea sa. Un astfel de învățător avem noi în mijlocul nostru, care numai în anul trecut a venit aici, dar' acest timp a fost destul se ne convingem despre aceea, ce poate face un învățător harnic și zelos. În timp de un an învățătorul nostru Teodor Radu a pus tinerimea noastră școlară cât și poporul, care l'a ascultat, pe un temei sănătos, ne-a arătat prin vorbirele sale la toate prilejurile, calea moravurilor bune, a alipirii de școală și sf. biserică și desprețuirea moravurilor rele, cum e beția și luxul, cărora dânsul e dușmanul cel mai mare. Iubit și stimat s'a făcut la tot poporul. Și acum la zidirea școlai de dimineața până seara sta în rënd cu lucrătorii, îndemnându-i la lucru și lucrând și D-sa mai mult ca ori-care om din comună. Dar' se viu eară la obiect. După sfințirea școlai cu tot poporul ne-am reîntors la sf. biserică, unde atât dl părinte cât

și învățătorul invită poporul la o petrecere populară, a căreia venit se fle a școlai. Înspre seară au și venit trei părți din comună, ear' una parte, fiind îndemnată de judele comunal și de tatăl viitorului preot 'și au petrecut cu vinarsul puturos, în loc se fi venit între fruntașii și curatorii sf. biserici, zicând că »la bal cu domnii nu mergem«. Cei dela »bal« însă 'și-au petrecut foarte bine, așa că bucuria se vedea pe fețele tuturor.

Dar' pe când dl învățător ținea o vorbire, zicând între altele »Cu toții știm, că avem greutăți cu susținerea școlai și plățirea învățătorilor, dar' de aceasta se nu ne mirăm mult, căci cartea este o marfă scumpă, însă zicala din popor zice: că »cel cu carte are parte« — când zicea aceste, am auzit în ușa școlai glasuri: »săriți că pe Vasilie a Bălului îl omoară« — și încă unde? în cimiterul sf. biserici. La strigarea aceasta cu toții am și eșit, însă »binevoitorii poporului«, cari au atacat pe Vasile au fugit, lăsând în vină numai pe unul, al cărui nume îl tac. Ai nostri dacă au scăpat pe tinerul Vasile s'au întors eară la școală, dar' nu au fost lăsați în pace, căci cu pari și cu furci ne străjuiau pe la ferestri și porți. Dl învățător însă continuându-și vorbirea întreruptă, îndeamnă poporul la o contribuție de voie bună pentru școală, la care îndată s'au și înscris următorii: dl Teodor Radu, inv. Alexa Hodre, curat., Mocan Iosir, Ioan Ilea cu câte 2 cor. Eugenia Abrudan, 40 bani, Ioan Olariu și d. na Rozalia Abrudan 6 cor., Vasile Ilea, Marc Ioană, Gligor Ilea, Ioan Bufnea, Moise Hodrea, Ilie Mocan, George Hodrea, Ilie Simion, Gavril Hodre, cu câte 1 cor. suma totală 23 cor. 40 bani. Tuturor marimoșilor, care au contribuit spre scopul acesta măreț, și pe aceasta cale le aducem cea mai mare mulțumită; D-zeu se le răsplătească binefacerea.

Pe la 10 ore cu toții ne-am despărțat, ducând în inimele noastre celea mai dulci suveniri, cu toate că am avut și necaz. Dar' apoi au urmat lucruri și mai slabe, căci judele cu Simion Hodrea încă în noaptea aceea pe la 10½ s'au dus la postul de gendarmi din Săvâghisla, și au rugat gendarmii se vină atunci se prindă pe »criminalii« dela petrecere. Gendarmii nu i-au ascultat atunci, dar' în 17 Oct. a. c. pe la 10 ore au venit și s'au dus la casa comunală, unde judele cu ortacii, din nou s'a rugat ca se ne ia la cercetare. Au și trimis pe un jurat după dl învățător și a fost și luat la cercetare, dar' nu după așteptarea judeului și a soților, ci cu stima cuvenită. După aceea au fost chemați și ascultați Ioan Ilea, Hodrea Alexa și Ioan Olariu, toți curatorii și fruntași ai comunei, care toți au fost și judi și colectorii, unii în decurs de câte 10—17 ani. Ce va urma după cercetarea aceasta vom vedea, dar una s'a constatat, că nu din școală dela petrecere s'a iscat bătaia.

Eată așa isprăvuri face judele nostru cu ortacii săi.

Un vecin.

PARTEA ECONOMICĂ.

POMĂRITUL.

(Sfaturi în formă de dialog).

De **Iustin Sohorca**, inv.

(Urmare).

4. *Altoirea sub scoarță.* Altoirea aceasta se face atunci, când sucul din pădureț deja a început a circula și se face în modul următor:

Pădurețul se rătează drept (orizantal) cam 15—20 cm. dela pământ. Tăietura se netezește frumos.

Mlădița se pregătește ca aceea dela icuirea în crepătură, cu aceea deosebire, că nu lăsăm dunga cea ascuțită și scoarța de-asupra o delăturăm cu totul de pe partea, unde am lăsat scoarța. Se increastă chiar sub un mugur, așa încât, când o așezăm la pădureț, se se spriginească în creștătură. Introducerea sub scoarță se face cu ajutorul unui ic. Ic-ul se viștește sub scoarța pădurețului din sus în jos, deslipind puțin scoarța acestuia, pe urma icului se introduce mlădița nobilă cu partea cioplită către lemn. Mlădița se apasă lin, până-când creștătura se așează bine pe partea de sus a pădurețului (care e netezită). Potrivită bine se leagă și unge bine cu ceară.

5. *Icuirea în coastă.* Altoitul acesta samănă încâtva cu cel precedent. Pădurețul se rătează cam pe 20 cm. dela pământ.

La înălțime de 10—15 cm. se face o tăietură în coastă din sus în jos. În tăietura aceasta se introduce mlădița nobilă, ce e pregătită în forma icului de crepat lemn. Mlădița aceasta samănă cu cea de mai nainte, numai nu are creștătură. După-ce mlădița e introdusă și pelitele cele verzi s'au potrivit, se leagă și se unge cu ceară.

F.: Ai zis, că pădurețul se taie cam de 20 cm. dela pământ și tăietura în coastă se face la o înălțime de 15 cm. cu ceea-ce rămâne ce e de făcut?

G.: Restul din trupina pădurețului — dela locul altoirii în sus — în anul acesta nu se taie, pentru-că servește de scut mlădiței, ce este foarte slabă.

6. *Ocularea.* Înșuși numele ne spune, ca altoirea aceasta are să se facă numai cu un mugur sau ochiu. Ocularea se folosește, când pădurețul e chiar înfrunzit. Oculările sunt de 2 feluri: de primăvară și de vară. Ocularea de primăvară crește și se

desvoaltă încă în anul acela, cea de vară nu se desvoaltă până în anul viitor, ci stă așa în amortire.

Ochii sau mugurii trebuie să fie culeși de pe mlădițe bine dezvoltate, ear' acestea e bine să se taie dimineata, fiindcă atunci sunt mai zămoase.

După culegerea mlădițelor, trebuie puse în apă cu capetul cel mai gros, unde stau până la folosire.

F.: Bade George, te rog, spune-mi timpul, când mlădițele acestea trebuie culese?

G.: Mlădițele trebuie culese în luna Februarie.

F.: Bine, dar' pentru-ce să le punem pe aceste în apă, pe când pe celelalte în pământ?

G.: Pentru-că la celelalte feluri de altoiri e de lipsă, ca sucul din mlădiță să nu fie pornit și aceasta se poate împedeca prin punerea lor în pământ. La oculare din contră, trebuie să fie chiar cu frunze, ceea-ce se ajunge prin punerea lor în apă.

F.: Da, da. acum îmi esplic și eu lucrul băteii mele cu ramii de măr și păr, ce 'i-a pus iarna în apă, ca să aibă flori... Acum te rog, spune mai departe.

G.: Pădureții, ce voim a-i ocula, îi pregătim cu câteva zile înainte, tăind și curățind crengile laterale, precum și vîrfurile celor-ce le lăsăm.

Dacă pădurețul nu e destul de sucos, aminăm ocularea cu 3—4 zile.

La oculare, din mlădița nobilă se folosește numai un mugur, de aceea ne îngrijim, ca să avem mlădițe cu muguri bine dezvoltati.

Mugurii se scot din mlădiță așa, că tăiem în jurul lor scoarța în forma unui „cinci unghiu“, și apoi cu degetul cel mare împingem către cel arătător, așa încât mugurul, împreună cu coaja să se deslipească bine.

În locul ochiului — dacă s'a deslipit bine — rămâne în lemn o gropiță, dacă nu, ochiul nu e bun și trebuie câștigat altul. Totdeauna mugurul trebuie să aibă și o frunză frumos dezvoltată.

După-ce am obținut ochiul, purcedem la însași altoirea, care se face în modul următor:

În scoarța pădurețului se face o tăietură în formă de „T“ tipărit (T). Sub tăietura orizontală — în unghiuri — deslipim coaja de către lemn, unde introducem ochiul (mugurul) așezându-l cât se poate mai bine.

După săvîrșirea lucrării îl legăm cu cârpă, fără a-l unge cu ceară.

La 8—10 zile se poate ști dacă altoirea a succes sau ba. Dacă a succes, frunza sau cade de sine, sau la cea mai mică atingere, ear' dacă nu, altoirea nu a succes; în cazul acesta — altoirea — se poate repeta.

Atât la altoirea de primăvară, cât și la cea de vară, la o săptămână după prindere legătura se delătură.

Dacă pădurețul oculat primăvara s'a prins, se rătează, cam de 10 cm. de-asupra locului oculării. Dacă cel de vară e prins, nu se taie până în primăvara următoare.

Isprăvind ori-ce lucrare ca siguranță și apărare îi punem nește părușei, de cari se leagă pădurețul altoit. Aceasta se face și la ceialalți altoi tineri. Și acum să-ți spun, care din altoiri e mai sigură și mai bună?

F.: Poate că și eu aș ghici după cele auzite: Cele mai bune sunt: copulațiunea, altoirea sub scoarță și ocularea.

G.: Drept ai, se vede, că ai priceput cele zise de mine. Mai sunt și alte moduri de altoire, dar' acele sunt mai grele, dintre cari cea mai însemnată e altoirea în casă.

Altoirea aceasta se face iarna prin Februarie, lucrul acesta îl îndeplinim la pădureții ce 'i-am păstrat în pivniță, când 'i-am rărit sau strămutat.

După altoire se reasează în pivniță, ear' primăvara îi plantăm între pădureții altoiți.

F.: Îți mulțumesc frumos bade George de învățături, îți voi fi recunoscător și eu cândva. D-zeu să-ți dea viață îndelungată!

G.: Asemenea îți doresc. Cea mai mare bucurie a mea ar fi atunci, când d-ta cu cele-ce știi, ai mai câștiga barēm unul, care să-ți urmeze sfaturile, întocmai cum ai urmat d-ta ale mele. De D-zeu, ca sēmēnta să fie aruncată în pământ bun și esemplul nostru să fie urmat cât de mulți.

F.: Amin. Spune și dlui învățător, că sunt hotărît a-mi face o pomărie, de care se meargă veste și poveste.

G.: Bucuros. Să va bucura, când va vedea, că sfaturile și învățăturile sale dau rod.

Ți-aș mai spune câte ceva despre cultivarea altoilor, dar' acum ved, că te grăbești. Vom lăsa pe de altă-dată.

F.: Da am ceva de lucru la rotar și în alte locuri. Dar' în curēnd vom mai vorbi despre pomărie... D-zeu îți dea spor!

G.: Asemenea Filipe, și se ne vedem cu bine! (Va urma).

—***—

VESELIA.

— Foia glumeață a „Foii Poporului“. —

Țiganul și lupii.

— Ce fugi Culo așa fricos?

— Vai bădică, vai bădică

Uite, uite, colo lupii!

Fug, că ăia mă mănâncă!

— Ce lupi, Culo, ești nebun?

— Uf bădică, haida iute

Și ascultă ce îți spun:

Sunt vre-o sută, de nu două

De lupi, carii mă alungă

Și uite de nu fugeam

Mă mânca,

Că m'ajungea

— Unde-s măi, ai nebunit?

— Colo-s, colo către răț!

— Câți sunt Culo?

Cam, o sută.

— Nu vorbi tot nebunii

Doar' atâta nu se strâng,

Din opt păduri nu-s d'un cîrd.

— Or fi cinci zeci, zău bădică!...

Dar haid' iute că mi frică!

— Nici atâția n'or fi cioară.

— Ba, dracu se mă omoară

De n'or fi vre-o douăzeci,

Căci cu fuga și cu graba

Număratu'-a și naiba.

— Două-zăci de lupi sunt mulți

Pustiesc și două turme,

Nu pot fi chiar nici atâta

Că tu nu vîzui nici urme.

— Zece bade tot or fi

Că uite când am fugit

După mine s'o pornit.

— Ei ș'apoi nu te au ajuns?

— Nu, că la fugă m'am pus.

— Ca lupul să nu te-ajungă

Nu pot crede nici de cum,

Ba te ved și te pricep,

Că tu Culo ești nebun.

— D'apoi cine a fost să fugă

După mine, când fugea?

Că al dracului să fiu

De nu mișca tot într'una

Ș'acum tremur, țuțuț mîna.

— Au fost tufe măi nebune.

— Taci bădică, nu mai spune!!!

Doar și tufele să mișcă

Când le bate vîntul tare

— Poate că ai drept, bădică,

Mănuți vorba dumnilale

Așa dar' poate au fost tufe

Dacă zici că de vînt mișcă

N'o fost lupi, dar' bine zici...

Of! și cum dusei la frică.

Chimn.

Mărunțișuri.

Dela tribunal. Judecătorul (cătră acusat) D-ta ceri aminarea pertrac-tării din pricină, că avocatul d-tale s'a im-bolnăvit. Dar' d-ta ai fost prins chiar furând, ce ar mai putea să zică avocatul d-tale?

Acusatul: De asta sunt și eu curios, dle judecător.

Cultivarea Soiei.

— Despre cultivarea folositoare plante Soia cetim în «Voința Națională» din București următoarele.

Cultivarea plantei Soia am făcut-o în anul 1904, pentru prima dată, pe lângă stupăria sistematică din Malu mare, (Dolj), pe care o conduc. De și auzisem de aceea plantă încă de peste 3 ani, însă până în primăvara anului curent nu am cunoscut-o. După poveștile primite dela persoanele căror le-am cerut și după priceperea și dragostea ce am avut, am putut reuși atât de bine, încât am curaj a spune că pot fi cel dintâiu din țeară, față de prima încercare și de timpul prea secetos pe care l'am avut, căci din patru kilograme și cinci sute de grame sămânță pusă, am căpătat preste 80 de klgr. boabe mult mai frumoase decât cele semănate, și preste 100 plante postate cu dela 130 la 200 de teci pe un fir, având în mijlociu trei boabe la o teacă.

Soia este de mare folos în ori-ce casă, putându-se face din boabele ei lapte dulce, lapte bătut, lapte încheat (iaurt), brânză, ulei, pâne cozonaci, mămăligă, etc. foarte ușor, și fără a fi nevoie de mașini. Toate acestea sunt cu gust plăcut, și foarte bogate în hrană, după cum s'a dovedit de d-nii d-ri chimiști, astfel că până în prezent nu am avut altă plantă în țeară, care se poată întrebuința cu așa de mare folos în atâtea feluri.

Pentru că Soia se bucură de atâtea însușiri bune și pentru că i priiește în ori-ce fel de pământ din țeara noastră, nepăsându-i de secete mari, cum am avut în acest an, se cuvine să i dăm toată luarea aminte spre a putea face ca în cel mai scurt timp soia să se găsească în ori-ce casă.

Și pentru că parte de doritori nu încep a o cultiva, crezând-o cine stie ce grea; iar parte din cei cari au încercat o făcând greșeli în cultură, din felurite pricini se descurajază dând-o uitărei, după cum mi s'a întâmpiat să auz dela mulți, alții însă dau și sfaturi greșite pentru cultura Soiei; căci le dau numai din închipuire, fără să fi făcut și încercări, m'am gândit a pune la îndemână publicului doritor a cultiva Soia, o notiță mică și înțeleasă, arătând cum am făcut eu și fie încredințat ori-cine că va avea rezultate multumitoare, urmând întocmai.

Soiei îi priiește ori ce fel de pământ; căci miile de încercări de cultură făcute în toată țeara, au dovedit în de-ajuns aceasta. La noi în Dolj s'a cultivat în 1904 în felurite localități și feluri de pământ argiloase, nisipoase, cenușii nisipoase, negre nisipoase, băltoase, deluroase, etc. și în toate părțile a reușit și a dat roade bune așa că despre felul pământului nime nu se poate teme.

Soia, având trebuință de multă lumină și căldură, trebuie ales locul în fața soarelui pe cât va fi cu putință și neadăpostit de nimica.

Pământul de ori-ce fel ar fi se pregătește ca pentru fasole.

Sămânatul se face în Aprilie, îndată ce nu mai avem teamă de brumă.

În cuib se pun 2 până la 3 boabe la adâncimea obicinuită la fasole; depărtarea între cuiburi va fi între 50 și 60 de cm. în ori-care parte.

Să pune și în șiruri la 10 cm. un bob de altul și la 40—50 cm. între șiruri. Răsare între 5 și 8 zile (după căldura timpului).

Întâia prăsilă se face cam la 30 de zile după sămânat fără a se mușuroi mult; mu-

șuroindu-se îi se îngroapă multe roade cari putrezesc, căci încep a le da din fața pământului.

A doaua prăsilă i se face după 25 zile dela întâia, eară fără mușuroire. De va fi de trebuință îi se va da și a treia sapă.

Recoltarea se face când tecile s'au uscat, cam după 120 de zile dela sămânat, și se urmează întocmai ca la fasole: se zmulg tufele cu totul, se lasă întinse pe arie câteva zile pentru uscare, apoi se treeră cu cai de va fi mare cantitate, iar de nu se bate cu lemnul, se svântură și se pun la locul de păstrare.

Despre felul cum se pregătește laptele, vom vorbi mai departe.

De o camdată cu senătate și înainte cu cultura Soiei, nou isvor de viață pentru poporul român.

Ilie Dumitrana.

Apicultor la Malu-mare Dolj.

Beuturile spirtuoase.

Din timpurile străvechi oamenii au beut și s'au veselit și tot așa vor face câtă vreme va mai exista lumea, pentru că, după cum ne spune înseși sfânta Scriptură: »vinul înveselește inima omului«, ear' Românul cântă despre vin următoarele:

«Când încep a bea la vin,
Griji, necazuri nu-mi mai vin,
Făr tot beau și chiuesc,
La necazuri nu gândesc».

Românul pentru toate stările sale sufletești bea. Astfel de bucurie, suferare, de necaz și de alte rele, el tot numai în beutură își află tămăduirea sa cântând:

«Român de inimă bună,
Intră 'n crăsmă, bea o lună
Român de inimă rea,
Intră 'n crăsmă și tot bea».

Dar' cu totul altcum au fost beuturile în vechime și earăș cu totul altcum sunt cele de astăzi. Beuturile din vechime erau mai naturale, după-cum adecă erau și oamenii, ear' cele de astăzi sunt mai prefăcute, după-cum prefăcuți sunt și oamenii. Atunci era cunoscut numai vinul, ear' astăzi sunt cunoscute tot felul de beuturi măiestrite, cari adecă pot să producă oare-care beție în capul beutorilor.

Vinul, după beție lăsa pe beutor tot așa de sănătos, precum l'a aflat și mai nainte, ear' beuturile măiestrite de astăzi lasă pe beutor într-o stare cu totul bolnăvicioasă și de plâns, care stare apoi în cele mai multe casuri are urmări triste și asupra următorilor aceluia.

Beția a fost cunoscută din vechime, pentru-că însuși »tata Noe cel bătrân« a beut. Urmările ei s'au văzut la el și se mai pot vedea până astăzi la cei-ce beau. Astăzi beția este cunoscută nu numai la popoarele civilizate, ci chiar și la cele sălbatice. Acestora le-au dus-o civilizațiunea. Urmările beției se ved pretutindenea. De aceea în țările civilizate s'au ridicat nu numai anumite guverne, ci chiar și societăți private de abținere (temperanță) pentru combaterea beuturilor spirtuoase.

Astfel în Rusia s'a introdus în anul 1882 o lege, prin care se ordonă, ca în fiecare comună să fie numai câte o

cârcimă, din care să se capete beuturile pecetluite, ca astfel cârcimarii să nu le mai poată falsifica. La anul 1886 s'a introdus o nouă lege, care a oprit la 80 mii de cârcime și care indirect a lovit în Evrei, cari până atunci făceau cel mai întins negoț cu beuturile spirtuoase. Urmarea acestei legi a fost, că Evreii au trebuit să părăsească după aceea Rusia cu sutele de mii și să caute alte țări.

În Rusia așa a fost de lătit consumul beuturilor spirtuoase, încât mureau pe fiecare an câte 10 mii de oameni, din pricina acelorora. Numai în Petersburg au pierit într'un singur an 700 oameni de beție. De altcum pe lângă toate legile cele aspre, Muscanii până astăzi beau cele mai multe și mai tari beuturi spirtuoase. Imprejurarea aceasta este a se ascrie climei lor celei aspre și întreprinzătorilor de magazine cu beuturi, cari nu sunt supuși la taxă așa mari de consum, ca într'alte țări.

În Germania nu se consumă atâta spirt, ca în Rusia. Se consumă însă mai mult vin și bere, în clasele mai înalte, ear' în cele de jos se bea și rachiu destul. Și în Germania sunt mai multe legi în contra bețivilor. Astfel legea din 1871, amenință cu închisoare pe toți aceia, cari se află jucându-se în cărți, beți sau adurmiți prin crișme sau pe ulițe. Impotriva acestor din urmă o altă lege mai nouă dispune: ca bețivii să se ridice de pe ulițe de către polițiști, să se pună în trăsuri și astfel să se transportează earăși la cârcimă aceea unde s'au îmbătat, având cârcimarul a plăti nu numai plata trăsuri, ci încă și o anumită pedeapsă în bani. Aci se îngrijesc apoi bețivii până-când se desbată, de pot merge singuri acasă. După o altă lege mai nouă, cine se îmbată de rachiu, acela se fotografiează și chipul lui se trimite pe la toți cârcimarii, ca nime să nu-i mai vândă astfel de beutură, ear' dacă cumva totuși îi s'ar mai vinde, cârcimarului aceluia îi se ia licența de cârcimărit.

În Germania, dacă se află cineva de mai multe-ori beat, se închide în temniță, unde e silit apoi a lucra și a face tot felul de lucruri de preț pentru industria de casă. Între soți dacă unul este bețiv, încât nu se mai poate îndrepta, pe basa unei legi din anul 1884, celalalt soț de căsătorie, după trecerea unui an de zile, poate cere despărțania.

În Anglia cu puțină excepțiune se poate zice că e țara bețivilor, de oarece în nici o țară de pe fața pământului nu se întâmplă beția cu atâta larmă și fală ca aici. După-cum spune istoricul Smolett, până pe la anul 1750 neabținerea (intemperanța) dela beuturi era atât de mare, încât cârcimarii nu se sfiau a scrie pe tablele lor: că pentru 10 bani omul se poate îmbăta ușor, pentru 15 bani se poate face beat »tun« și încă avantajul de a ave și paie de durmit, până când se va pute desbăta».

După cum arată datele statistice în Anglia se prăpădeau pe fiecare an la 50 de mii oameni de beție. Într'un singur an au fost dați înainte de anul

1874 la 100 mii de oameni în judecată pentru beție, din care sumă apoi 65 mii au fost aflați vinovați, iar 8 mii dintre aceștia au fost pedepsiți și cu închisoare. În suma de mai sus se cuprindeau și 25 mii de femei, dintre cari jumătate au fost pedepsite cu închisoare.

(Va urma).

Ioan Georgescu.

Rolul familiei în educație și scăderile ei la țeranii noștri!

— Disertație citită în conf. inv. din cercul Sighișoara — Cohalm, ținută în Daneș. —

De G. Malcan, inv.

(Urmare.)

Cu totul altcum stau popoarele cari înzestrate fiind cu o adevărată cultură religioasă morală au început pretotindeni la lucru, zidind școli, biserici, spitale, orfanotrofii și adăpostiri pentru cei neputincioși, se înflințează bănci de credit și economie, societăți de asigurare fel și fel, grânare de bucate; se fac canale pentru a face și pământurile apătoase rodite, se fac scuturi de apărare contra vârsării undelor rîurilor puternice, se regulează drumurile, drumurile de fer, se sfredelesc tunele prin sinul munților, se inventează mașini de tot felul, telegraf, telefon, crește navigațiunea, clădindu-se căli pe sub mare, se leagă oceanele între sine ș. a.; toate aceste sînt mijloace cari tind a strînge și a uni națiunile spre a se ajuta unele pe altele pe cărarea progresului. Și mergînd astfel înainte, nu va fi mirare, că atîta lucrare de cultură în curînd are să schimbe întreagă fața pămîntului.

Și dacă ne întrebăm acum cine este mama tuturor acestor lucrări de înaintare? vom recunoaște că familia și școala. Numai indivizi crescuți bine în familie și după aceea trecuți ear' prin școli la culmea chemării, sînt în stare a merge fără teamă și cu spor pe cărarea progresul timpului de azi. Greșesc aceia cari cred că școala și fără ajutorul familiei poate crește din copii oameni în toată puterea cuvîntului, cum se cere a fi azi pentru a putea înainta. Azi nu e destul numai să fi spoit cu cunoștințe fel și fel din toate științele, ci se cere în prima linie să fi primit o creștere religioasă morală, căreia îi poate avea folos numai acela, căruia i-s-a pus un astfel de fundament încă din casa părintească, din frageda etate a copilăriei lui.

E adevărat că școala numai în această direcțiune tinde a educa pe tinera generațiune — dar' în zădar căci rezultatul binefăcător are numai asupra acelor, cari și în familie primesc o astfel de creștere religioasă-morală.

Ce folos că spun eu în școală copilului să nu fure și când colo mergînd cu tatăl-său la câmp acesta fură tot, ce-i iese înainte, ear' făcîndu-l atent copilul că nu e bine a fura, așa le a spus lor dl învățător în școală, tatăl-său zice: »voi sînteți proști cu dascăl cu tot, voi nu știți încă trăi în lume«. Ce e de făcut, ceea-ce face tatăl va face și copilul.

Și câte casuri nu sînt, de acest fel, la poporul nostru!!!

Ca mai bine să pricepem cum educația din școală stă în strînsă legătură cu cea din familie și numai ajutîndu-se amîndouă împrumutat se poate ajunge scopul dorit, aduc următoarea pildă:

Natura crește d. e. pomișorii, și dacă ea le dă căldură, lumină, apă și pămînt bun ei se desvoaltă de minune; dar' numai natura singură nu e în stare a face să producă fructe nobile, ci e de lipsă să vină în ajutor mîna dibace a destoinicului grădinar, care se altoiască pomișorii bine crescuți de natură.

Tot așa stă lucrul și cu educațiunea copiilor. Familia e natura, ear' grădinarul e învățătorul. Familia nu poate educa în deajuns pe copil, ci ea îl poate educa cu succes numai pînă la un loc, tocmai ca și natura pe pomișor; și ca din copil să crească om cu caracter religios-moral, e de lipsă intervenirea învățămîntului, ca pe cum din pomișor intervenind grădinarul dibaciu face pom roditor de fructe nobile, așa și copilul prin educație devine om cu caracter religios-moral.

Și oare care altul poate fi scopul educațiunei, dacă nu acela de a crește din copii oameni religioși-morali, apropiindu-ne cât se poate mai tare de marele ideal al creștinismului reprezentat prin Isus Christos.

Dar' să nu uităm că pomișorul și după ce-l ia sub îngrijirea sa destoinicului grădinar, natura îi e tot în ajutor cu puterile sale, lumină, căldură, apă și pămînt favorabil. Grădinarul fie el ori cât de destoinic, dacă natura nu i-ar sta în ajutor, singur numai nu ar fi în stare, să crească pomișorul pînă să-și ajungă scopul dorit.

Tot astfel să nu credeți că numai învățătorul singur, fără a-i sta în ajutor familia poate educa copii concrezuți lui, crescînd din ei oameni de caracter și știință.

Familia și acum e datoare a da mîna de ajutor învățătorului în greaua sa misiune de a putea educa pe copii concrezuți lui, întocmai pe cum vedem că face natura în pilda cu pomișorii concrezuți îngrijirii grădinarului.

(Va urma).

Socialismul.

(Urmare).

I.

Chestiunea socială a preocupat pe oameni din timpurile cele mai vechi. Învățați ca Plato, Aristoteles, Seneca ș. a. nu erau mulțumiți cu modul, cum era organizată societatea omenească. Ei voiau să-i dea altă direcție.

Dar' toate silințele lor au fost zădarnice. Așa că în cele din urmă au fost siliți să recunoască, că e cu neputință a schimba starea socială. Aristotel a declarat: — »Unii oameni se nasc să fie sclavi, ear' alții să le fie stăpîni«. — Ear' Seneca a zis: »Ne naștem neegali«.

Aflatu-s-au și în timpurile următoare, bărbați, cari s-au ocupat cu chestiunea socială. Așa găsim în Anglia încă în veacul al XVI-lea pe un To-

mas Morus. De asemenea găsim în veacul al XVIII-lea pe Campanelli și Moreli. Găsim apoi pe marii socialiști și economiști ai secolului XIX. Amintim pe — Proudhon, Saint-Simon, Tourier, Owen, Cabet, Schmidt, cari ridică chestiunea socială la sistem științific. Pe lângă aceștia putem remarca bărbați din zilele noastre ca: Marx, Engels, Lassalle, Richter, S. Mill, Lafargue, Bebel ș. a.

Să cercăm însă după nașterea socialismului.

Starea morală și materială a poporului muncitor se vedea într-o decadință perpetuă. Situațiunea marilor capitaliști și întreprinzători, devenea din ce în ce mai asigurată — mai comoadă. Din ce mergea societatea omenească, se vedea împărțită în două tabere cu vederi opuse.

Diferențarea aceasta mai bine au observat-o bărbații veacului trecut. N-au hesitat deci și fără a perde momentul, au dat alarm. Alarmul a fost auzit. Și o parte din savanții secolului au și sărit în ajutor. Unii bărbați de stat, alții de litere, alții filozofi. — Toți însă bărbați serioși, — toți gânditori profunzi.

Cercînd după adevăr, au aflat, că acest rău social își are originea în progresarea științii. S'a constatat, că de când știința s'a pus în folosul omenirii prin: aflarea aborului și a mașinei, s'au născut aceste divergențe între popor. Știința a fost, care a descoperit marile invențiuni, atât pe terenul industrial cât și pe cel comercial.

Ca exemplu voi aduce progresul ce l-a făcut iluminatul. Știm că la sfîrșitul veacului al XVIII. Argaut și Carcel, au inventat lampa cu curent dublu. Curînd după aceea Chevreul descopere lumina de stearin. Rînd pe rînd se găsește apoi: gazul, petrolul și lampa electrică. Unde rămân acum invențiunile științii mecanice, chimice și fizice?!!

Dorul de-a inventa a devenit așa de nesațios, încât au creat chiar fabrici de invențiuni.¹⁾

Din toate acestea, muncitorul n'a câștigat, fără din contră a pierdut. A pierdut căci aceste progrese au dat naștere la divizarea muncii. Brațele bărbatești sînt înlocuite cu putere mecanică. Și astfel mulți au rămas fără lucru, țipați pe stradele orașelor în cea mai neagră miserie.

În cele mai multe locuri bărbații sînt înlocuiți cu femei și cu copii. — »Cu cât munca manuală cere mai puțină îndemînare și putere... cu atît munca femeilor înlocuiește munca bărbaților« — ne spune Marx și Engels.²⁾

Au câștigat însă capitaliștii și întreprinzătorii, impunînd lucrătorilor munca de noapte. Și pentru asta: — apăsătorii și apăsătorii în opunere statornică au dus un războiu neîntrerupt, câte odată pe față câte odată în ascuns, — un războiu care totdeauna s'a sfîrșit prin o transformare revoluționară

¹⁾ — d. ex. cea din America ridicată în Mungo-Park, și pusă în serviciul celebrului Edison.

²⁾ v. »Manifestul comunist de Carl Marx și Fr. Engels. — București — pag. 30.

a societății întregi, s'au prin sfărmirea celor două clase în luptă.»

Nu voi merge mai departe decât la revoluția franceză. Aceasta revoluție ne-a arătat cât de grozavă e răsunarea neegalității sociale. Sângele au curs valuri, fapte cumplite s'au săvârșit, — pentru că apoi neegalitatea se-și ia din noua domnia asupra celor celor ce au voit să o șteargă cu ori-ce preț. Revoluția franceză ne arată mai pe sus de ori-ce îndoială, că libertatea, egalitatea și frățietatea nu se poate dobândi pe acest pământ. În fiecare om există un dor ferbinte de a se ridica tot mai sus și mai sus. Unii ajutați de împrejurări și de minte își pot împlini dorul, alții cad în lupta pentru împlinirea acestui dor și astfel se naște neegalitatea. — Dar' se revenim.

Dela acest timp manifestările au urmat șireag, Amintim cea din Iunie 1832 pusă la cale de Frorier și Saint-Simon; cea din 1834, și cele din 1838 și 1848 ambele conduse de Blangui. Toate aceste s'au petrecut în jumătatea primă a veacului trecut.

(Va urma).

„Călinarul Poporului” pe 1905.

Vestea cea mai bună și îmbucurătoare, ce o putem da în numărul de azi al foii noastre este, că a eșit în tipar „Călinarul Poporului” pe 1905.

E mult îmbucurătoare aceasta veste, pentru-că iubitelui nostru popor i-se dă earăș un bun prilej a avea cu preț de tot mic o carte bună, o carte folositoare, cum este „Călinarul Poporului”.

El îi arată zilele și lunile anului, ce vine, sărbătorile și târgurile de preste an, apoi schimbările vremii și multe alte lucruri bune de știut.

Partea literară e foarte bogată și neîntrecută în bucăți alese de cetire din trecutul neamului nostru, în sfaturi și povețe, în glume și povestiri vesele etc. așa, că cetitorul rămâne încântat de ele. Dar' el va mai afla în Călinar și *Răvașul nostru*, în care se înșiră și povestesc toate întâmplările mai de frunte de preste an: se ved înaintările și suferințele noastre pe toate terenele și alte întâmplări din străinătate etc.

Afară de toate aceste, „Călinarul Poporului” pe 1905 este împodobit cu o mulțime de ilustrații foarte frumoase cum nu a fost nici într'un an: portrete de-ale fruntașilor nostri, două portrete ale lui *Stefan-cel-Mare*, chipuri din războiul ruso-japonez etc.

Și totuși pe lângă acest cuprins bogat și felurit

„Călinarul Poporului” pe 1905 costă numai 40 bani și porto 5 bani,

Ca iubitelor nostri țărani să le vie mai ieftină trimiterea prețului pe postă, e bine să se însoțească mai mulți inși din un sat; în acest cas porto postal e mai ieftin.

Librarilor și vânzătorilor prin ram-bursă, sau plătite esemplarele cu bani gaș li-se dă rabat de 30%.

Nou abonament la

„Foaia Poporului”.

Ca doritorilor de cetire să putem înlesni abonarea „Foi Poporului”, am deschis cu 1 Octomvrie a. c. un nou abonament la „Foaia Poporului”.

Abonamentul e de două feluri, anume:

1. Se poate abona „Foaia Poporului” pe o jumătate de an, din 1 Oct. până în 1 Aprilie.

Prețul acestui abonament e 2 cor.

2. Se poate abona foaia pe 3 luni, din 1 Oct. până în 31 Dec. a. c.

Prețul acestui abonament e 1 cor.

Atragem luarea aminte a cetitorilor și în deosebi a iubitelor nostri țărani asupra „Foi Poporului”, care e făcută anume pentru ei și este cât se poate de ieftină.

Abonații primesc la sfintele sărbători ale Crăciunului o frumoasă și bogată broșură, ca „Dar de Crăciun”.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Esportul de ovės din România. Guvernul României, după cum scriu foile din București, a ridicat opreliștea pentru esportul de ovės din România. În anul acesta roada de ovės a României a fost cu preste 7 mil. de hectolitri mai puțină, ca anul trecut.

Tratatul comercial dintre Germania și Elveția, încheiat de curând, intră în vigoare cu 1 Ianuarie 1906. Cuprinsul lui se va publica numai după ce se va face o înțelegere între Germania și Austro Ungaria cu privire la taxele vamale.

Costumul nostru național la expoziția agrară română. Duminecă în 13 l. c. se fac la expoziția agrară din București două concursuri, organizate de societatea agrară. Unul este pentru cele mai frumoase porturi naționale românești. ear' cel de-al doilea pentru esecutarea diferitelor jocuri naționale. Prefecții de județe au fost rugați să trimită la expoziție câte un bărbat și câte o femeie din județele lor, îmbrăcați în portul național.

Roadă de rose a Bulgariei. Ministerul bulgar de agricultură a publicat de curând datele privitoare la roadă de rose a Bulgariei pe 1903. Din ele rezultă, că roadă de rose în acest an a fost foarte bogată. Culesul de rose durează de obicei din 20 Maiu până în 15 Iunie. Din rose se face vestitul ulei de rose.

SFATURI.

Ce se facem cu cartofii dați în putrezire? Adese-ori și mai des anul acesta, cartofii se putrezesc și nu știm ce se facem cu ei, încât ajung pe gunoiu. Din astfel de cartofi cari nu se pot folosi la fert, unii fac așa, că-i curăță bine și li pun într'un blid cu apă

rece curată, lăsându-i acolo până se așează pe fund un fel de făină foarte fină. Făina aceasta spălată în mai multe ape curate e cea mai bună întâreală la călcatul rufelor albe.

*

Poamele și legumile înghețate pentru a le putea întrebuința le muim în apă rece și le lăsăm până când vor lua forma lor obicinuită, schimbând apa din timp în timp și adăugând câțiva pumni de sare. Legumele înghețate trebuiesc folosite imediat, s'au puse într'un loc uscat, cu o temperatură mijlocie.

FELURIMI.

Cel mai vechi parlament din lume. Cel mai vechi parlament, care există și astăzi, e parlamentul insulei Man, care aparține Angliei. Despre originea lui nu se știu multe, dar' atâta e sigur, că pe la anii 1200 dnpă Christos, deja a esitat. Parlamentul constă din 24 de deputați, ear' adunările le conduce vre-un orator; nu este așadară president constant. Parlamentul acesta e neatrănător de parlamentul Angliei și stă sub cercul de competență a regelui. Enunțierea legilor aduse de acest parlament se întâmplă în un mod curios, cu ceremonii multe. Anume întreaga corporațiune se duce în conduct ceremonios pe colina de lângă comună, unde parlamentul își ține ședințele, și de acolo se cetesc cu voce înaltă. Dacă legea votată nu se enunță de pe colina aceasta, care constă din pământul adus în părți egale din cele 17 comune ale insulei, aceasta nu se privește sancționată și n'are valoare. Locuitori acestei insule plătesc o dare anuală de 240 de mii de coroane Angliei. Gig.

CRONICĂ.

Foaia din Port-Arthur. În orașul în-cunjurat de Japonezi apare mai de mult foia rusească „Novy Krai”. Ea apare și acum regulat în fiecare zi, dar' nu tipărită totdeauna pe hârtie albă, ci și pe hârtie verde sau roșie, după-cum se poate căpeta. În unul din numeri mai noi foia scrie, că nește bombe japoneze au explodat în apropiere de localul redacției și i au spart ferestrele.

Andrieu Murășan în „Casa națională”. „Răvașul scrie următoarele: Cine nu cunoaște icoana aceea a lui Andrieu Murășan, care îl înfățișează ca pe un bard inspirat în momentul când exclamă cuvântul său secular: Deșteaptă-te Române! Poetul îmbrăcat într'o largă manta cu fruntea sa lată ridicată cu ochii de visionar privește spre cer, de unde răsare soarele. La o parte un țeran legat în lanțuri — simbolisând iobăgia amortei, — se trezește și orbit de lumina ce-i răsare în suflet, își sfarmă cătușile și se eliberează, deșteptându-se din somnul cel de moarte.... E unul din cele mai interesante tablouri, ce se găsesc prin casele românești. După-cum aflăm cu bucurie dl Alexă Pocol, marele proprietar de mine dela Baia-mare, a avut buna inspirație de a comanda la un pictor cu nume (Seeman) să lucreze acest tablou în colorii și în mărime naturală. Tabloul a reușit bine, cum ni-se spune, și dl Pocol încadrându-l sumptuos în cadre aurite l-a destinat pentru „Casa națională” din Sibiu.

Sfințire de școală în Mada. Din Mada (comit. Hunedoarei) se scrie, că Duminecă în 30 Octomvrie n. a. c. s'a sfințit edificiul școlii populare gr.-or. rom. de-acolo. Actul sfințirii a fost condus de protopresbiterul tractual P. O. D. Vasile Domșa, asistat de preoții Octavian Săbău din Bozeș, Basiliu Glodean din Ardeu, Iosif Bogdan, parochul locului și Ioan Popovici din Gelmar și s'a terminat cu o predică ocațională adresată poporului și a parochului, cari a zidit această școală. A urmat apoi petrecere populară și prânz la casele vrednicului preot Iosif Bogdan, carele într'un timp scurt și în acest an rău economic ajutat de bunii lui parochieni au știut să ridice un edificiu școlar corespunzător, ce valorează peste 4000 coroane. Laudă lui și bravilor săi parochieni.

Cununii. Eva Cimpoca și Ioan Popica (Sadu) și-au sârbat cununia lor, Duminecă, în 6 Noemvrie st. n. în biserica gr.-or. din Sadu.

— Maria Mandeal și Stefan Cismaș își sârbază cununia lor, Duminecă în 13 Nov. n. la orele 2 p. m. în biserica gr.-orient. din Porumbacu inferior.

— Veturia Alămorean de Alămor și Nicolau Lupu își sârbază cununia lor, Duminecă în 13 Nov. n. la 2 ore p. m. în biserica gr.-or. din Alămor.

Nenorocire. Vasile Gal, om bătrân din comuna Feneș, mergând la pădure în 3 l. c. n., seara, nu a venit acasă. Căutându-l în 4 l. c. dimineața, l-au aflat mort sub niște lemne, sub cari a căzut, voină a le duce către casă, și nu s'a mai putut scula, fiind slab.

Sinodul reformatilor. În Budapesta s'a început Joi, în 10 l. c., sinodul reformatilor din Ungaria, care se întrunește tot la câte 10 ani odată, ca să desbată afacerile ce privesc biserica întreagă. Sinodul are 116 membrii din cele 5 mari cercuri ale bisericii.

Hîș! Orașul Seghedin a scris orașului Villach din Crainiolia o scrisoare oficioasă, firește ungurește. Din Villach au răspuns, că nu știu ungurește. Magistratul Seghedinului a trimis de nou scrisoarea, ear' din Villach au retrimis-o earăș, scriind, că pe acolo nu știe nime ungurește. Acum magistratul Seghedinului a hotărît să facă arătare la Tisza ca acesta să silească orașul Villach — firește prin ministrul austriac — a ști ungurește. Hîș!...

Familie stîrpită. Polițistul pensionat Káptalan Nagy József din Turda și a ucis cei trei copii ai săi, apoi s'a pușcat și pe sine. Nevasta lui Nagy s'a sinucis astă-vară și de atunci el a fost tot posomorît și vorbea mereu de sinucidere, care a și îndeplinit-o.

Țigan ucigaș. Săptămîna trecută a fost găsit ucis economul Stefan Trifu din Secaș, pe drumul dintre Timiș-Secaș și Labasinci. Ucigașul era necunoscut. Zilele aceaste s'a dus la gendarmi o fată de Țigan și a spus, că fratele seu Niculae Timpu e ucigașul. Acesta, un fecior de 22 ani, fiind prins, în cele din urmă a mărturisit faptul, zicînd că a ucis pe Trifu gîndind, că va găsi la el mulți bani, dar' n'a găsit decât 12 coroane.

Spânzurat. Sămbătă dimineața a fost executat prin ștreang în Dobrișin soldatul Traian Krisztay din Oravița, pentru-că a ucis pe un conducător de patrulă. Acum doi ani a împușcase pe un husar și pentru aceasta el fost osîndit la moarte prin glonț, dar' a fost agreat și pedeapsa i-a fost schimbată în prisoare de fortăreață. Acum apoi n'a mai căpătat grație; spânzurarea a sîvîrșit-o hingherul țerii, Bali Mihály.

„Istoria bisericii ortodoxe românești”. Foile din România scriu că dl. N. Iorga, profesor universitar, a fost însărcinat de ministerul instrucțiunii publice a scrie o istorie a bisericii ortodoxe românești din cele mai vechi timpuri până astăzi.

Căprioară în sat. Ni-se scrie din Feneș-săseș că acolo în 5 Nov. n. un taur de căprioară a mers din pădure până în sat, unde a fost prins.

Ultima cale a lui Krüger. Rămășițele pămîntesti ale lui Krüger au fost duse din Haga a Rotterdam, de unde a plecat cu ele un vapor în Africa. Înainte de plecarea vaporului consilierul ministerial Kanitz a depus pe sicriu o ramură de palmier, în numele reginei Olandei.

Avansări în armată. Cu ziua de prima Noemvrie au avansat în armata austro-ungară și următorii români: maiorul Constantin Lalesco (reg. 74 inf.) a avansat la gradul de loc.-col. locotenentul Demetriu Bardoși (reg. 26) a avansat la gradul de căpitan, sublocotenentii Carol Boldescu (reg. 75), Victor Negrea (reg. 43) și Al. Popp (reg. 33) au avansat la gradul de locotenent, căpitanul cl. II. I. Măcelariu (reg. de artilerie de corp. nr. 7) a avansat la gradul de căpitan cl. I maiorul auditor Isidor de Carapancea la gradul de locot.col. Valeriu Pop a fost numit locotenent auditor la Timișoara, medicul de reg. cl. II. Dr. Emil Pop a avansat medic de reg. cl. I, medicul superior Dr. Flaviu Pop a avansat la gradul de medic de reg. cl. II.

Alegere de deputat. În cercul electoral Gherghiu, (comit. Ciuc) a fost săptămîna trecută alegere de deputat, fiind ales cu majoritate de voturi opoziționalul 48-tiszt Sümegi Vilmos. Candidatul guvernului a căzut.

Preot pentru Românii din America. „Gazetei Trans” li se scrie din Fiume: În 27 Oct. st. n. fiind în serviciu în „Punto franco”, adică la linia din frontieră, ce desparte orașul Fiume de Port, vîd trecînd un preot care mă salută și trece afară din Porto franco; eu crezui că este un preot sârbesc; îl agrăiesc pe românește și dînsul îmi răspunde tot pe românește. L'am întrebat că unde călătorește? „Mi povestește că e trimis de Înalt Prea Sînțitul Archiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu de a cerceta și a mîngăia pe dreptcredincioșii creștini cari se află peste Ocean (America) Imi arată documentele subscrise de înșăși Escelența Sa făcute în trei limbi: română, maghiară și germană. Domnul preot Zaharia Oprea a fost la mine acasă în casarmă di Finanza, am prânzit la olaltă; i-am spus că astăzi este Preacuvioasa Paraschiva și este sârbătoare gr.-or. și îi mai spun că în Fiume se află și o biserică gr.-or. sârbască; după prânz la 3 și jum. ore ne am prezentat la domnul protopresbiter Sava Cassanovich, ca domnului preot să-i permită ca Vineri dimineața dela 7 ore să servească liturghia și sînțirea apei, ca pe creștinii cei veniți cu dînsul în număr de vre-o 200 Români, să-i binecuvinteze în credința D-lui nostru Isus Chistos. Cu actele făcute de Escelența Sa s'a legitimat, că dînsul este preot gr.-or. român și dl protopop Cassanovich i a dat voie ca Vineri în 28 Oct. st. n. să țină serviciul divin în limba română. Acest serviciu a durat dela 7 $\frac{1}{2}$ —9 $\frac{1}{2}$ ore; a asistat public destul de frumos; a fost prezent și dl protopop. Cred că acest serviciu divin a fost pentru prima-dată în Fiume ce s'a ținut în limba română. Am mulțumit foarte frumos d-lui protopop de concesiunea dată. Cu dl preot Oprea am fost și în cimiterul comun, care pot zice jă este cel mai frumos din Ungaria. Sămbătă d-sa a plecat către America. Alexe Boier, funcționar de finanțe.

Convocare. Despărțământul Reghinului aparținător „Reuniunii învîțătorilor gr.-cat. din archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș”, în înțelesul statutelor sale și conform concludului luat în adunarea precedentă, își va ținea adunarea generală de toamnă la 19 Nov. st. n. a. c. în comuna Murăș-Huduc (Maros Hodak), la care adunare sînt invitați onorații domni preoți, ca directori școlastici, membri fondatori, ordinari și ajutători, precum și toți aceia cărora le zace la inimă cauza învîțămentului elementar. În program sînt 15 puncte.

Regele și regina Portugaliei călătoresc în 12 Nov. c la Londra, unde se dau mari sîrbări în cinstea lor. Ei sînt însoțiți de noul ministru de externe Villara, ceea-ce dă visitei însemnătate politică.

Planul de joc al loteriei de clasă. Planul de joc al loteriei reg. ung. priv. de clasă, din care se vede, că la tragere din 14,459.000 cor. se împartășesc 110.000 losuri, e cunoscut în general publicului. Și e recunoscut pretutindenea, că planul de joc al loteriei reg. ung. priv. de clasă e cel mai bun din toate planurile de joc ale loteriilor de clasă. Afară de aceea vedem în planurile de joc numai o serie mare de numeri plătibili. Nu de mult am anunțat despre unele câștiguri, cari au făcut pe jucători câștigători fericiți în toate privințele. Noi avem un număr mare de câștigători ca: industriași, oficiali, comercianți, economi etc., cari prin posedarea unei optimi sau pătrar de los au ajuns la avere. Și la aceasta avem martori în viață, că acelea câștiguri s'au făcut la noi numai prin planul de joc al loteriei de clasă reg. ung. priv.

250 1—1

Farmacia C. Balassa garantează, că laptele de castraveți Balassa, veritabil englez, cu efect miraculos și pus în circulație prin aceasta farmacie, nu e stricacios feții. Numai odată, de probă se binevoiască st. noastre dame a-și procura laptele de crastaveți Balassa și atunci se vor convinge, că acest mijloc de înfrumusețare depărtează numai decât pistruii, petele de ficat, coși, sgrăbunțele și alte necurățenii ale feții și face față netedă, tinerască, și proaspătă. O sticlă 2 cor. la aceasta săpun de castraveți veritabil englez 1 cor. Pudră cor. 1.20. Se pot căpeta în ori care farmacie. Se ne păzim de imitații. 31 s—8

Metasă pentru baluri

dela 60 cr. în sus p. metru; ultime novități Franco și cu vama plătită, liferată în casă. Asortiment bogat de mostre cu reîntoarcerea poștei.

Henneberg,

8 26—30

fabricant de metasă Zürich.

Dela teatru.

Sămbătă seara s'a predat piesa: „Veilchenmädel”, operetă în 2 acte și un prolog. Opereta aceasta e una din cele mai nouie piese și s'a predat și aici cu mult succes. Persoanele marcante (Stiebel, Muck, Rovelli) au fost predate cu viață și cu un comic iresistibil. Foarte bine și cu nuanșare fină a fost predat rolul Johannei, copilei sărace, care vinde viorele. Duminecă seara s'a reprezentat vechia, dar' în veci frumoasa operetă a lui Strauss: „Die Fledermaus”. Luni seara a ajuns pe scenă o dramă: „Jugend”. Marți seara s'a predat earăși: „Veilchenmädel”. Mercuri seara opereta renumită a lui Strauss: „Waldmeister”. Joi seara s'a reprezentat tragedia lui Schiller „Die Räuber”. Gig.

Producțiuni și petreceri.

In Cara.

Tinerimea școlară și adultă din Cara aranjează o producțiune teatrală-declamatorică la 13 Noemvrie st. n. a. c. în sala școlii din Cara. Programul constă din 10 puncte. După producție urmează joc. În pauză se vor juca „Călușerul” și „Bătuta” de tinerime.

In Cluj.

Tinerimea română din Cluj aranjează o serată împreună cu dans, care va avea loc în 26 Nov. n. 1904 în sala redutei orașenești. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Presidentul comitetului aranjator este dl Dr. Victor Poruțiu, adv.

Nr. 512/1904.

248 1—3

Publicațiune de licitațiune.

Comuna **Orlat**, comitatul Nagyszeben ca proprietară a teritoriului de pădure »Podina Pușcașului«, constător din 3963 jugere, conform ordinațiunii înaltului ministru de agricultură nr. 15194^{1/2}—1903, prin care a conces vnzarea lemnelor din acest teritor de 20137 metri cubici lemne de lucru de brad, 20461 metri cubici lemne de brad și fag de foc.

Licitațiunea de vnzare se va ține în **cancelaria comunală din Orlat în 27 Noemvrie 1904, la 10 ore dimineata** verbal și prin oferte închise, provzute cu 10%, dela prețul de strigare.

Prețul de strigare e de 40436 coroane.

Ofertele intrate mai târziu nu se iau în considerare.

La ofertele închise e de a se accluda vadiul prescriș. Condițiunile de licitațiune se pot vedea în orele oficioase la oficiul pretorial în Seliște, la oficiul curatoratului silvanal reg. ung. din Seliște și la primăria comunală din loc.

Orlat, în 31 Octomvrie 1904.

Primăria comunală:

M. Degan,
not.

Iosif Zidu,
primar.

Premiu 25 Coroane.

pentru toți cetitorii acestui

!! ANUNȚ !!

4 părechi d' ghetă numai Cor. 550.

Pentru încetarea plăților mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a desfăce o mare cantitate de ghetă, mult sub prețul de fabricare. Astfel eu vnd fiecare o păreche de ghetă cu șinoare pentru domni și o păreche de ghetă pentru dame, I. calitate, galoșate, cu talpă bătută solid cu cuie; mai departe: 1 păreche de ghetă de modă pentru domni, 1 păreche pentru dame, foarte elegante, fasonul cel mai nou, pentru vară costă numai 5 cor. 50 bani. Mărimea după centimetri. Espedarea după trimiterea înainte a banilor sau cu rambursă.

Casa de esport de ghetă 227 1—1

S. Urbach, Cracovia, 286.

Grăciunului

Wilhelm Auerlich.

Strada Cisnădiei Nrul 53.

Comandă, se primește:

In zile peste săptămână: dela 8 ore dim. până la 6 ore seara.

In sâmbători și Duminică: dela 8 ore dim. până la 4 ore d. a.

Reproduceri în diferite măriri, în fotografie și pictură, se primește chiar și după fotografiile cele mai vechi.

Câștig de Grăciun.

300 bucăți cu fl. 1.75.

Un orologiu anker, escelent, aurit, cu precisiune de 36 ore, cu un lanț potrivit, pe lângă garanță de 3 ani, — afară de aceasta fiecare cumpărător mai primește gratuit, pe lângă elegantul orologiu, care singur prețuește acești bani, încă 200 bucăți podoabe foarte de trebuință și alte lucruri de toaletă, — mai departe încă alte 300 bucăți, diferiți articlii, cari sunt neapărat de trebuință în fiecare casă. Espedarea se face cu rambursă, sau după trimiterea banilor înainte (în marce postale) prin

Casa centrală de esport de oroloage a lui

Brenner, Krakau, nr. 224.

Pentru ce nu convine, banii se înapoiază, de aceea risico e cu totul eschis. 246 1—1

Nr. 3195—1904.

238 2—2

Concurs.

Postul de notar comunal în comuna **Chirpăr** (Kirchberg, cercul Nocrich, comitatul Sibiu) e de întregit.

Emolumentele:

1. 1280 cor. salar.
2. Lemne de foc (12 stângini).
3. 200 cor. remunerație, ca conducător de matricule.
4. Competințele pentru lucrări private, fixate statutar.

Petițiile, scrise cu mâna proprie, instruate în regulă și provzute cu document despre cunoștința de limbi, sânt a se înainta la subscrisul până în **15 Noemvrie c., după ameză la 4 ore.**

Petițiile intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Nocrich, la 27 Octomvrie 1904.

Ilaner,
protopretor.

Avis meseriașilor.

O comună de 470 fumuri, ar avea lipsă de un meseriaș

cojocar

care ar avea un câștig foarte bun, de oare-ce nu se află în comună nici un cojocar.

Cei-ce ar dori a se așeza în această comună, să se adreseze la administrația »Foii Poporului«.

244 2—2

Cel mai bun și mai fin
săpun economic și praf
de săpun al lui

MELTZER

Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

178 14—

Cunoscuta hârtie de cigarette egipteană universală

AIDA

(Vergé-Combustible)

Deposit pentru Sibiu la Domnul:

CAROL ALBRECHT.

Strada Ocnei.

235 3 52

VICTOR HESS

fabrică de cumpene
Nagyszeben (Sibiu)
(Hongrie)

Referențe de prima ordine. o o o
o o o Liste cu prețuri gratuit.

38 18—26

George Schenker & Fiu

Fabrică de spirt și deposit liber de spirt
Sibiu, — Hermannstadt, — Nagyszeben.

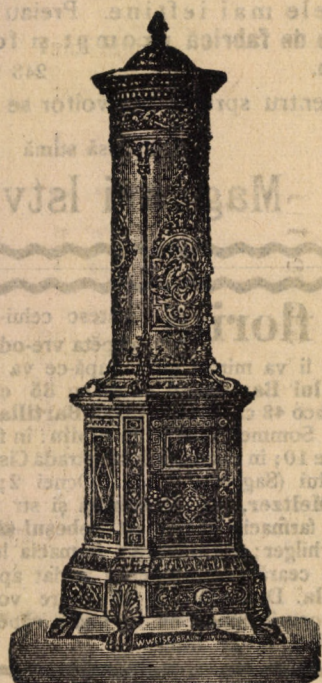
Ofer rămânând liber, contra netto casa și dela fabrică sau deposit liber

ff. 96%, Spirtrafinade,	pr. 10.000 Lt. %.	Cor. 1.60
ff. 93%, Spirt crud.		1.58
ff. Licheuri de tot soiul, apoi rachiuri sau rum obicinuit la luarea unui sortiment de 25 Lit. sau și 25 Lit. de o calitate pe litră		1.—

La procurarea cu rambursa de spirt sau raffinade este de dat ca arvonă pentru dările corăspunzătoare de fiecare Lit. Cor. 1.—

112 45—52

Foi de țesut pentru femei.

Cuptoare de fier cu aparat de regulare.

Sobe noue.

Sobe și cuptoare.

Le espedează din depositul din Sibiu, sau franco din atelier la fiecare stațiune.

La cerere se trimit preț-curanturi.

Deposit bogat în *tase*, în *sîrme* și în *place de sobă*, în *instrumente de camin* și în *păstrător de instrumente de camin*.

Cărbuni de peatră și Coaks
50 kilograme se aduc acasă în Sibiu.

Carol F. Jickeli
Sibiu.

241 2—

Gratuit!
Un portret
mărit

M. BRECKNER

Strada Cisnădiei Nr. 11—13

251 1—

La
cumpărare
de 20 cor.

Articli de pontofărie.

Asortiment de tot nou!

Articlii de pantofărie de tot soiul pentru băieți, dame și domni. Cele mai bune și mai durabile, ce se pot oferi pentru un preț anumit.

Pentru
casă și
drumuri,
pentru
baluri și
nunte.

Cele
mai bune
milioane de
curățit pielea
se află
întotdeauna.

Galoșii
Harburg
Viena

„Marca
Vulturul”
sunt
cei mai buni.

Pentru
domni c. 5.—
dame » 3.—
băieți » 2-20

De
cel mai
nou fason
și de
potriveala
cea mai
escelentă

Articlii de modă pentru
băieți și dame.

Asortiment bogat în loc!

Bluse, rochii, jupoane și costume gata fason englezesc, hăinuțe de băieți, vestimente, chipiuri, căițe și șurțe, mănuși de iarnă de toate soiurile.

Toate
feliurile
de articli
de ciorapi
și de
croșetat
în
esecuția
cea mai
bună.
Product
propriu.

Novități
în
articli de
blănărie,
gulere,
manșoane,
coliere
și
boas de
pene.

Cravate
pentru
domni,
gulere
și
manșete.
Cămeși,
albe
și
colorate.

Articlii de sticlărie, porcelan
și galanterie

Service de sticlă și porcelan

în execuție simplă și foarte fină. Vaze, garnituri-decorative, dore, cești și nipuri. Busturi și statuete de porcelan a bărbaților renumiți.

Port-
moneuri
și
portofele,
dore
pentru
bilete
de vizită,
țigări
și
țigarette.

Mare
esposiție
de cei
mai noi
articlii
de
jucării
pentru
Crăciun.

Articli
de
cadouri
pentru
ori-ce
ocazie
în cel
mai mare
asor-
timent.

BANI

Fără a avea spese mai nainte!

Noi oferim

Împrumuturi cu amortisare pe lângă

4%

prin institute de bani de rangul prim din Budapesta și străinătate, până la 1/2 a prețului de estimare, în locul I. II. pe timp de 15—65 ani.

Credite personale! Pentru preoți, ofi-
ceri, oficiali de stat
și privați, comercianți, industriași, cu și
fără giranți, pe timp de 1—15 ani, repede, culant și discret. 224 5—5

Convertire de datorii de bancă și private.

Noi pregătim și expozuri despre diferite întreprinderi și creațiuni nouă; îngrijim de opinări tehnice și geologice prin organe autorizate și executăm și finansarea acestor întreprinderi și nouă creațiuni, preschimbăm întreprinderi existente în soc. pe acții etc. etc.

LUDOVIC MELLER și soții,

Budapesta VI. Terézkörut 32.
(Firmă înprotocolată la tribunalul comercial).

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rata.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,**fabrică de casse în Sibiu,**

strada Poplăci-mare Nr. 8.

24 6—

Grand Magazin.

G. M. Kleisch, Sibiu.

P. T.

Încă dela înființarea prăvăliei mele de mărfuri mărunde, de țesături, de manufactură și de modă, întotdeauna mi-am concentrat toate puterile într'acolo, punându-mi totodată și toată silința a-i da prăvăliei mele, în toată privința, o astfel de direcțiune lesnicioasă, prin care on. mei mătteri să se poată afla în plăcuta pozițiune a-și acoperi cerințele din această branșă de negoț dela mine și a sista ori-ce comande și legături cu firme străine.

După experiențele și cunoștințele câștigate în decursul mai multor ani de zile în această branșă și basat pe binevoitorul sprigin al on. mei mătteri, din partea cărora am fost până acum spriginit și încurajat, de care sprigin și bunăvoință mă rog și în viitor a fi împărțit, m'a îndemnat a lua hotărîrea, ca prăvălia mea de mărfuri mărunde, de țesături, de manufactură și de modă, esistență până acuma în grad mai mic a o mări și cu 1 Noembrie n. a. e., a o deschide în localitățile „Cassei de păstrare” (Sparkassa-Gebäude) vis à-vis de principala biserică evang. sub firma

Grand Magazin

care fiind bine asortat în mare și mic (en-gros și en-detail), mă pune în plăcuta pozițiune a pute corăspunde în toată privința tuturor dorințelor, cerințelor și așteptărilor on. mei mătteri, cari după cercetarea depositului meu de mărfuri Vă veți simți tot mai mult îndemnați a Vă procura dela mine cea mai mare parte din necesitățile D-Voastre.

Rugându-mă și în viitor de spriginul, încrederea și bunăvoința D-Voastre, mă recomand

Cu deosebită stimă

G. M. Kleisch.

234 3-3

Grand Magazin.

Nou

Atelier de butnar

Sibiu, Fischergasse Nr. 6.

Am onoare a face cunoscut onor. p. t. public, că am deschis în Fischergasse Nr. 6 **un nou atelier de butnar**, în care se pregătesc tot felul de lucruri aparținătoare acestei branșe, din lemn tare și moale, cu prețurile cele mai ieftine. Preiau aranjamente de fabrică prompt și foarte ieftin.

243 2-3

Pentru sprigin binevoitor se roagă

Cu distinsă stimă

Magyari István.

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 35 cr. Pentru trimitere franco 48 cr. deosebit. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. În Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cîsnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cîsnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săseșc: farmacia Lederhiller; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se poate căpăta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco.

5 25-

Publicațiune.

Se face prin aceasta cunoscut, că după-ce Înaltul **minister reg. ung. de finanțe** a făcut prin organele sale de controlă revisiunea losurilor de I. cl. a loteriei de clasă reg. ung. privileg. (a XV-a loterie), losurile s'au predat spre vânzare-colectorilor principali. Prin aceasta se publică planul de loterie aprobat de Înaltul minister reg. ung. de finanțe:

Planul loteriei de clasă reg. ung. privileg. A 15-a loterie. 110.000 losuri, 55.000 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea în 24 și 25 Nov. 1904.		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea în 20 și 21 Dec. 1904.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea 17, 18 și 19 Ian. 1905.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea din 28 Martie până în 25 Aprilie 1905.																																																																													
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	Cel mai mare câștig în cas de noroc coroane 1,000.000 (1 millon)																																																																													
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000																																																																														
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000																																																																														
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000																																																																														
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000																																																																														
3 à 2000	6000	3 à 3000	9000	3 à 10000	30000																																																																														
5 à 1000	5000	5 à 2000	10000	5 à 5000	25000																																																																														
8 à 500	4000	8 à 1000	8000	8 à 2000	16000																																																																														
30 à 300	9000	20 à 500	10000	10 à 1000	10000																																																																														
100 à 100	10000	110 à 300	33000	120 à 500	60000																																																																														
3350 à 40	134000	4350 à 80	348000	4850 à 130	630500	Câștigul tras la sorți ca cel din urmă dintre aceste 500, va opătat premiul <table><tr><td>1</td><td>Premiu</td><td>600000</td><td>60000</td></tr><tr><td>1</td><td>Câștig</td><td>400000</td><td>40000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>200000</td><td>20000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>100000</td><td>10000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>80000</td><td>8000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>60000</td><td>6000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>50000</td><td>5000</td></tr><tr><td>1</td><td>à</td><td>40000</td><td>4000</td></tr><tr><td>2</td><td>à</td><td>30000</td><td>6000</td></tr><tr><td>2</td><td>à</td><td>25000</td><td>5000</td></tr><tr><td>4</td><td>à</td><td>20000</td><td>8000</td></tr><tr><td>5</td><td>à</td><td>15000</td><td>7500</td></tr><tr><td>25</td><td>à</td><td>10000</td><td>25000</td></tr><tr><td>50</td><td>à</td><td>5000</td><td>25000</td></tr><tr><td>405</td><td>à</td><td>2000</td><td>81000</td></tr><tr><td>760</td><td>à</td><td>1000</td><td>76000</td></tr><tr><td>1140</td><td>à</td><td>500</td><td>57000</td></tr><tr><td>30600</td><td>à</td><td>200</td><td>612000</td></tr><tr><td colspan="2">33000 câștig și premiu</td><td colspan="2">cor. 10555000</td></tr></table>		1	Premiu	600000	60000	1	Câștig	400000	40000	1	à	200000	20000	1	à	100000	10000	1	à	80000	8000	1	à	60000	6000	1	à	50000	5000	1	à	40000	4000	2	à	30000	6000	2	à	25000	5000	4	à	20000	8000	5	à	15000	7500	25	à	10000	25000	50	à	5000	25000	405	à	2000	81000	760	à	1000	76000	1140	à	500	57000	30600	à	200	612000	33000 câștig și premiu		cor. 10555000	
1	Premiu	600000	60000																																																																																
1	Câștig	400000	40000																																																																																
1	à	200000	20000																																																																																
1	à	100000	10000																																																																																
1	à	80000	8000																																																																																
1	à	60000	6000																																																																																
1	à	50000	5000																																																																																
1	à	40000	4000																																																																																
2	à	30000	6000																																																																																
2	à	25000	5000																																																																																
4	à	20000	8000																																																																																
5	à	15000	7500																																																																																
25	à	10000	25000																																																																																
50	à	5000	25000																																																																																
405	à	2000	81000																																																																																
760	à	1000	76000																																																																																
1140	à	500	57000																																																																																
30600	à	200	612000																																																																																
33000 câștig și premiu		cor. 10555000																																																																																	
3500 câșt.	cor. 263000	4500 câșt.	cor. 528000	5000 câșt.	cor. 916500																																																																														

CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea în 14, 15 și 16 Februarie 1905.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea în 7 și 8 Martie 1905.	
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane
1 à	90000	1 à	100000
1 à	30000	1 à	30000
1 à	20000	1 à	20000
1 à	15000	1 à	15000
3 à 10000	30000	3 à 10000	30000
5 à 5000	25000	5 à 5000	25000
8 à 2000	16000	8 à 2000	16000
10 à 1000	10000	10 à 1000	10000
120 à 500	60000	120 à 500	60000
4850 à 170	824500	3850 à 200	770000
5000 câșt.	cor. 1120500	4000 câșt.	cor. 1076000

Pentru tragerea cl. I. care se va întempla publice în **24 și 25 Noembrie** anul curent în prezența autorității de controlă reg. ung. și a unui notar regesc în sala de tragere (IV., Eskü-tér, intrarea Duna-utca), se pot căpăta losuri la toate colecturile loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 30 Octomvrie 1904.

Direcțiunea loteriei de clasă reg. ung. priv.

Tolnay.

Haray.

250 1-1

Surprinzător de ieftin! ^{297 1-1}

500 obiecte, de lux numai cu 3 Cor. 80 bani (Marce 3.25).

Un orologiu anker de precisiune 36 ore, splendid, aurit, cu mers regulat, cu garanță de 3 ani, împreună cu lanț potrivit, 1 cravată de mătăasă pentru domni, modernă, 3 bucăți batiste de buzunar, 1 inel de domni cu peatră imitată, o țigaretieră cu chilbar, un splendid portmoneu de piele, 1 oglindă splendidă de buzunar pentru toaletă, un cuțit de buzunar, 1 păr. butoni de manșete, 3 bumbi la piept, aur-double, cu încheiere patent, 1 album drăgălaș de chipuri, cuprinzând 36 ilustrații cele mai frumoase din lume, 1 broș de dame, elegant, (Novitate), 5 obiecte de iux, mare veselie pentru tineri și bătrâni, un epistolier folositor 20 de obiecte importante de corespondență și încă 400 buc. diverse obiecte, nelcunjurate de apă în casă. **Toate la oaltă**, împreună cu orologiu, care singur e vrednic acești bani, costă numai 3 Cor. 80 b. Trimitere cu rambursă sau expedând banii înainte prin casa de export

S. Urbach, Cracovia (Krakau) 54/N.

NB. Pentru-ce nu convine, se returnează banii.

O casă

în strada Rațelor (Entengasse) Nr. 13, din cauza de întreprinderi în alte părți, e de vândut cu preț potrivit.

Informații mai de-aproape se pot lua acolo, în etajul I. ^{239 2-3}

Giuvaergiu și graveur

A. MORAWETZ

Strada Cisnădiei 14 SIBIU Strada Cisnădiei 14.

Numai în stilul cel mai nou.

Deposit de *giuvaere, aur, argint și argint de China.*

Cea mai renumită negustorie de aurării.

Atelier propriu pentru lucrări nouă și reparaturi. ^{237 3-3}

Serviciu real. Garanță conștientioasă.

Eftin de minune!

500 bucăți cu fl. 1.85.

Un orologiu escelent și elegant, cu garanță că umblă bine și în 36 de ore numai odată trebuie tras, împreună cu un lanț aurit; un admirabil ao de oravată cu brilliant-simili; un inel aurit cu peatră imit. pentru domni ori dame; o garnitură admirabilă, constatătoare din bumbi de manșete, guler și un piept, gar. 3%, aur-double, 6 bucăți batiste de buzunar, gar. de in; unelte de soris elegante de nikel; o etul de oglindă de toaletă cu un pepten frumos; un săpun de toaletă aromatic; o carte de notițe legată; 12 bucăți de bilete artistice a bărbaților renumiți ai secolului trecut, 72 buc. pene de cancelarie engleze și încă 395 bucăți diverse, cari sunt folosite în casă, sunt gratis Toate la oaltă cu orologiu care singur prețuiește acești bani, costă numai fl. 1.85.

Trimiterea cu rambursă sau cu plată înainte prin casa de export

H. Spingarn, Cracovia, nr. 42.

La cumpărare de două pachete dau gratis un frumos briceag de buzunar, cu două tășuri. La mai mult de două pachete de fiecare un astfel de briceag.

Pentru-ce nu convine, se trimite numai decât îndărpt bani. ^{217 1-1}

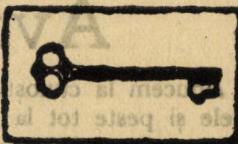
Săpunul Schicht

cu marca:

„Cerb“

ori „Cheie“

e cel mai bun, mai spornic și prin

urmăre cel mai ieftin săpun. —

Liber de substanțe stricăcioase.

Se capătă pretutindenea.

La cumpărare se se observe, ca fiecare bucată de săpun se fie provăzută cu numele „Schicht“ și cu una dintre marcele de sus. ^{156 3-}

Stațiunea balneară „Felix“, lângă Oradea-mare.

Loc de cură pentru iarnă și vară.

Cel mai bogat izvor natural cald cu pucioasa din Europa 49%, cantitatea zilnică 17 milioane litre, contra *reumei și podagrei*, mod de cură de beut și scaldat.

Sesonul de iarnă introdus în acest an

165 de odăi de locuit comode, aranjate de nou anul acesta, parc și păduri de 70 jugere, circulația anuală mai mult de 7000 de oaspeți stabili.

Vara comunică zilnic 16 trenuri, și iarna 4, medic stabil de băi, stațiune de cale ferată, postă, telegraf și telefon.

Prospect franco și gratis.

Penziune: ^{240 2-8}

Din 1 Octomvrie până în 1 Maiu scaldă și provisie întreagă dela 18 fl. în sus pe săptămână.

Veniți!

Unde?

în Grand Magazin.

Ce e „Grand Magazinul“?

„Grand Magazinul“ e casa de modă și manufacturi cea mai capabilă de prestațiune, înființată de firma

G. M. KLEISCH,

vis-à-vis de biserica principală evanghelică.

Grand Magazinul

are o secție separată de covoare, cooperitoare, linoleu și stoffe de mobile.

Grand Magazinul

are o secție separată de rufărie.

Grand Magazinul

are o secție separată pentru modă de dame.

Grand Magazinul

are o secție separată pentru modă de bărbați.

Grand Magazinul

are o secție separată de diverși articli colorați.

Grand Magazinul

are o secție separată de mărfuri mărunte și galanterii.

Grand Magazinul

are o secție separată de țesături.

Grand Magazinul

are o secție separată de postavuri.

Grand Magazinul

are o secție separată de articli de bumbac.

Grand Magazinul

are o secție separată de articli din lână de oaie.

în care se pot găsi tot felul de articli de manufactură, dela cei mai ieftini până la cei mai fini. ^{236 3-8}

„Albina“

instituit de credit și de economii, Filiala Brașov.

Ad Nr. 27112/1904.

Avis.

Aducem la cunoștința onoratei noastre clientele și peste tot la cunoștința publicului românesc, că cu începere dela 1 Oct. a. c. am luat asupra noastră și prin urmare reprezentăm **„Agentura generală din Brașov“** a societății de asigurare „Dunărea“ („Donau“, k. k. priv. Oesterreichische Versicherungs Gesellschaft in Wien).

Această societate își are sediul în Viena și posedă o subdirecțiune în Budapesta, pentru Ungaria, ear' agentura ei generală din Brașov se estinde asupra tuturor părților transilvănene ale Ungariei.

Societatea „Dunărea“ dispune de un capital social de Cor. 2.000.000— și de considerabile fonduri de garanție, cari toate la olaltă trec peste Cor. 30.000.000— Ea face și primește sub condițiuni și pentru premii foarte favorabile, **asigurări contra furtului, grindinei, spargerii, furtului, spargerii obiectelor de sticlă și contra primejdiilor împreunate cu transportul; asigurări pe viață și de rentă viageră.**

Ținem să declarăm și cu aceasta ocaziune, că precum în ceialaltii numeroși rami de afaceri de bancă, pe cari 'i am cultivat și îi cultivăm, tot astfel și tot cu aceea soliditate și prevenire stăm de aici încolo la dispoziția onoratei noastre clientele și la a publicului românesc peste tot, și în afaceri de asigurare. Cu informațiuni mai speciale servim atât în birourile noastre, cât și prin agenții speciali, pe cari îi vom angaja și designa pentru aceste afaceri.

247 2—3

Brașov, 1 Noemvrie 1904.

„ALBINA“

instituit de credit și de economii, Filiala Brașov.

Contra tusei, răgușelei și catar au efectul cel mai bun

Bomboanele-Pemete

ale lui

RETHY!

La cumpărare trebuie să fim atenți și să cerem lămurit bomboane de-ale lui RETHY, fiindcă sunt multe imitații fără nici un folos.

— 1 Carton 60 bani. —

Să cumpărăm numai bomboane Pemete de-ale lui Réthy. 228 3—12

Franzbranntweinul

lui

BRÁZAY.

Cataplasme:

Să înmoaie un petec de pânză în Franzbranntwein curat de-al lui Brázay, s'au să udă cu de aceasta și să pune pe partea respectivă a corpului, dacă e de lipsă să leagă chiar hermetic, dar' numai așa, ca circulația sângelui să nu fie împedecată.

100 2—2

Paul Nendvich în Sibiiu.

Sobe și cuptoare de fert
(Sparherde)

— de toate prețurile —

in executarea cea mai simplă și cea mai bogată.

Liferare se face din 245 2—6

Sibiiu și Alba-Iulia

sau la dorință

— franco —

la ori-care stațiune de cale ferată.

— Liste de prețuri la cerere. —

Paul Nendvich.

Deposit în Alba-Iulia.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiiu

107 25—

—* Intemeiată la anul 1868 *

în Sibiiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și exploziune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —
în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

— Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului. —

Valori asigurate contra incendiului: **95.727.010 coroane.**

Capitale asigurate asupra vieții: **10.102.362 coroane**

Dela întemeiere institutul a solvit: pentru despăgubiri de incendii 3,249.332 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,920.063 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I., curtea I., și prin agenturile principate din Arad, Brașov, Cluj, Făgăraș și Timișoara, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.